

2023

HÅLLBARHETSREDOVISNING

 VAKIN

A

**Tillsammans bygger vi
det hållbara samhället.**

2023

HÅLLBARHETSREDOVISNING

Redovisningen omfattar Umeva-koncernen: Umeå Vatten och Avfall AB (Umeva) samt Vatten- och Avfallskompetens i Norr AB (Vakin) enligt kraven i årsredovisningslagen. I rapporten lyfter vi även exempel som berör hela Vakin.

Hållbarhetsredovisningen är inspirerad av GRI Standards. GRI (Global Reporting Initiative) är riktlinjer för hållbarhetsredovisningar och används för att visa hur verksamheter presterar under året inom ekonomiska, miljömässiga och sociala aspekter.

Kontakt

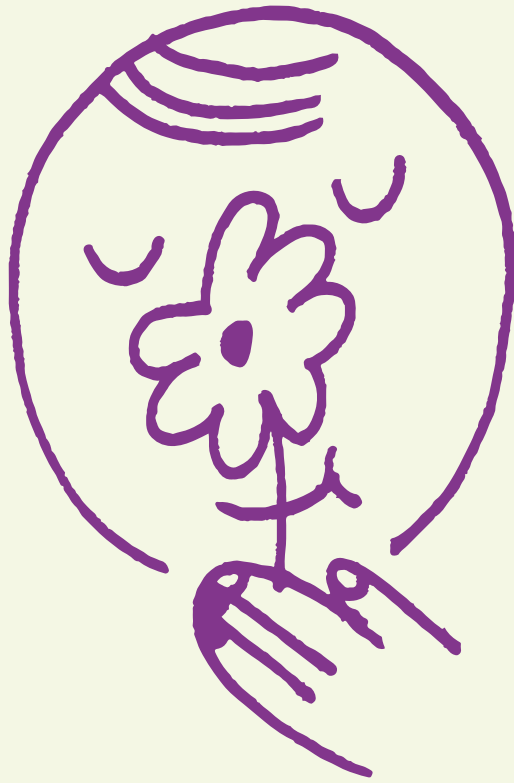
kundservice@vakin.se

090-16 19 00

vakin.se

Kontaktperson: Malin Edin, verksamhetskoordinator

Produktion: Vakins kommunikationsenhet

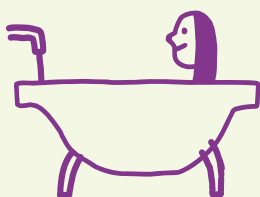

Innehåll

Det här är Vakin	4
Året 2023 i korthet	5
Vd har ordet	6
Uppdrag, ägande och finansiering	8
Omvärld	10
Vakins värdecykel	12
Vakins hållbarhetsarbete	14
Mål 1: Hög leveranssäkerhet	20
Mål 2: Hållbar och effektiv hantering av resurser	26
Mål 3: Aktiv roll i samhällsplaneringen och samverkan över gränser	34
Mål 4: Kompetenta och kundorienterade medarbetare	40
Bilaga: Nyckeltal och GRI-index	48

Vision:

Tillsammans bygger vi det hållbara samhället

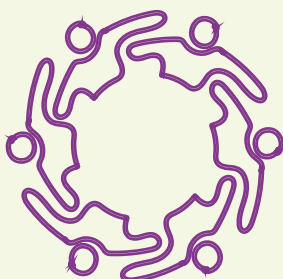
Vatten och avlopp

På uppdrag av Umeå, Nordmaling och Vindelns kommuner, förser Vakin invånarna med dricksvatten och renar avloppsvattnet. Vi underhåller, förnyar och bygger ut ledningsnäten och de tekniska anläggningarna. Vi avleder också dagvatten från allmänna ytor och fastigheter, allt med fokus på god leveranssäkerhet

Avfall och återvinning

Vakin ser till att kundernas sopor hämtas och att de kan lämna grovavfall på återvinningscentralerna (ÅVC). Avfallet som samlats in lämnar vi vidare till återbruk, återvinning, förbränning och i sista hand deponering. Det är också vi som samlar in slam från enskilda avlopp. Vi sköter även hanteringen av förpackningar vid alla återvinningsstationer (ÅVS) i våra ägarkommuner.

Kompetens, samverkan och förbättringar

Som en viktig aktör i samhällsplaneringen är vår yttersta uppgift att säkra hållbara vatten- och avfallstjänster i en cirkulär ekonomi. Vi arbetar för minskad miljöpåverkan och ständiga förbättringar. Vi ser det som vårt ansvar att stärka och sprida kunskap om långsiktiga lösningar, till gagn för både Vakin och branschen som helhet.

Viktiga aktiviteter och nyckeltal

Restprodukter blir ny råvara

Dåva Eco Industrial Park ska bli ett världsledande centrum för grön innovation inom miljöteknik, återvinning och energi. Vakin arbetar här tillsammans med Umeå Energi och Miva för att utveckla en ny slamförbränningsanläggning, där slammet ska tas tillvara som resurs genom bland annat förbränning.

177 medarbetare

Antal anställda, varav 56 kvinnor och 121 män.

144 000 personer

Antal personer i Umeå, Nordmaling och Vindeln som använder våra tjänster.

527 Mkr

Total nettoomsättning för Vakin och de tre anläggningsbolagen.

Brännbollsyran nu Kranmärkt

Under Brännbollsyran i Umeå plockades flaskvattnet bort helt. Därmed blev evenemanget den första stora kranmärkta musikfestivalen i Sverige. Som samarbetspartner såg Vakin till att besökarna i stället fick tillgång till välsmakande kranvatten.

10,2 miljoner m³

Mängden dricksvatten vi producerat.

13,5 miljoner m³

Mängden avloppsvatten vi behandlat.

44 500 ton

Mängden avfall vi samlat in från hushåll och vid ÅVC.

Bättre kundservice på ÅVC

Kunderna har talat, vi har lyssnat. Genom ökade helgöppettider, självservice och fler sorteringsmöjligheter har vi förenklat och förbättrat möjligheterna för kunderna att återvinna, i linje med de önskemål som framkommit i kundundersökningar.

Utbyggnad av Forslunda vattenverk

För att klara behoven i ett framtida Umeå, där 200 000 invånare ska bo och verka, har vi påbörjat utbyggnaden av Forslunda vattenverk. Projektet beräknas vara färdigt 2025.

Positiv plockanalys

För att ta reda på vad som finns i soptunnorna genomför vi en plockanalys vart tredje år. Analysen visar att andelen rätt sorterat har ökat från 45 till 55 procent, att matavfallet är rätt sorterat till 96–99 procent och att matsvinnet minskar från 20–25 till 10 procent.

2023, ett händelserikt hållbarhetsår

HÅLLBARHETSARBETET UNDER 2023 låter sig inte sammanfattas så lätt – det har nämligen hänt massor. Vakins roll som en hållbar samhällsaktör blir allt tydligare och vi är involverade i en rad viktiga sammanhang. Det handlar om allt från att planera dricksvattenförsörjningen för ett växande Umeå till att möta kundernas önskemål om förlängda öppettider på ÅVC.

Ett bra exempel på ett spännande projekt är Umeå Eco Industrial Park, som ska bli ett världsledande centrum för grön innovation. Här ska landets första storskaliga monoförbränningsanläggning för slam byggas intill kraftvärmeverket och vi arbetar tillsammans med Umeå Energi samt Miljö och Vatten i Örnsköldsvik AB för att utveckla anläggningen. Projektet, som fått mycket uppmärksamhet, är ett fint exempel på samverkan mellan en rad kommunala aktörer för att hitta cirkulära lösningar.

Första spadtaget har också tagits vid Forslunda vattenverk, som vi nu bygger ut för att kunna släcka törsten hos fler invånare i ett framtida Umeå. I samma anda har planeringen av den nya grundvattentäkten i Vännäs fortskridit. Vi har under året också kommit i mål med vår egen klimatfärdplan, en viktig pusselbit för att kunna bidra till Umeå kommuns mål att minska utsläppen med 85 procent till 2040. Vårt eget mål är att bli 100 procent klimatneutrala till 2040. I maj stod vi även värd för Vattenstämman, då VA-Sverige samlades under ett par dagar i Umeå för att tillsammans blicka framåt.

Skarpare regelverk ger möjligheter

Är allt frid och fröjd? Nja, utmaningar saknas knappast. Utöver stora investeringsbehov, behöver vi anpassa oss till EU:s allt stramare regelverk kopplat till hållbarhet. Det ställer nya krav på processer och rutiner, samtidigt som det finns ett momentum för hållbar förändring när ljuset riktas mot just de frågor vi håller varmt om hjärtat. Många av utmaningarna vi står inför berör hela vårt ansvarsområde och vi har därför ett nära samarbete med branschorganisationerna Svenskt Vatten och Avfall Sverige.

CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive), EU:s taxonomi, avloppsdirektivet och dricksvattendirektivet är några exempel på regleringar som påverkar oss. Även vad gäller avfallslagstiftningen förväntas stora förändringar, främst i producentled, som driver på vår egen hantering av avfall. EU-kommissionen har nu lagt ett förslag om producentansvar för textil, vilket påverkar insamlingen på ÅVC. Under 2023 förberedde vi oss för det nya ansvaret för insamling av förpackningar från 2024, ett åtagande som löpt på enligt plan.

Nya bolagsmål styr oss framåt

Framtiden då? Även om vi ser försiktiga prognoser kring ett ekonomiskt stabiliserat läge, behöver vi rusta oss för en fortsatt orolig omvärld. Under året har vi därför arbetat med krisberedskap för dricksvatten och rutiner för en säkrare it-miljö.

I ryggen har vi en ny affärsplan för 2024–2028, där vi spikat sex bolagsövergripande mål som ger oss draghjälp inom hållbarhetsarbetet. Målen adresserar kundernas förväntningar, framtidens vatten- och avfallstjänster, cirkularitet, innovation, klimatneutralitet och kompetensförsörjning. Ytterst handlar det om att vi genom struktur och effektivisering vill frigöra utrymme för att skapa en mer framåtriktad och innovativ organisation. Ambitionen är hög: vi vill minska koldioxidavtrycket, klättra i avfallstrappan och säkra en hållbar vattenförsörjning i våra ägarkommuner – och vi har kommit en god bit på vår väg framåt.

Robert Hansson
Vd Vakin

VA- och avfallstjänster i tre kommuner

Vakin är ett kommunalt bolag som finansieras via taxor. Verksamheten drivs på affärsmässiga grunder, samtidigt som vi inte får göra vinst.

Uppdrag och affärsidé

Vakins uppdrag är att förse invånarna med dricksvatten, rena avloppsvattnet, hantera hushållens avfall och arbeta för en hållbar utveckling. För att lyckas med det behöver vi ha en hög kompetens och samverka med andra.

Ägare

Umeå Vatten och Avfall AB (Umeva) är ett helägt dotterbolag till Umeå Kommunföretag AB (UKF), som i sin tur ägs av Umeå kommun. Umeva äger 90 procent av aktierna i Vatten- och avfallskompetens i norr AB (Vakin).

Vindelns Vatten och Avfall AB (Vinva) och Nordmalings Vatten och Avfall AB (Nordva) äger resterande fem procent vardera av Vakin och är helägda kommunala bolag till Vindelns respektive Nordmalings kommun.

Styrning

Varje bolag styrs i enlighet med ägardirektiv som beslutas av kommunfullmäktige i respektive ägarkommun och fastställs av bolagsstämmorna.

Kommunfullmäktige utser styrelsen som antagit vår strategiska plan, Affärsplan 2020–2024. Den utgår från ägardirektiven och beskriver vår framtida inriktning, strategi och mål. Vakins operativa verksamhet planeras och följs upp årligen i enlighet med Affärsplanen. Hösten 2023 tog vi fram en ny affärsplan för 2024–2028, vilken styrelsen antog mot slutet av året. Den innehåller sex nya bolagsmål utifrån vilka hållbarhetsredovisningen för 2024 kommer att ta avstamp.

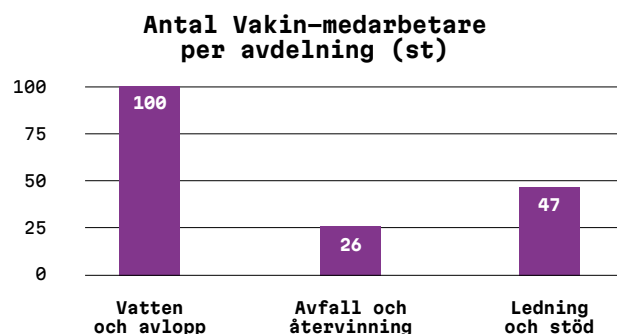

Gasklockan vid Umeå avloppsreningsverk

Verksamhet

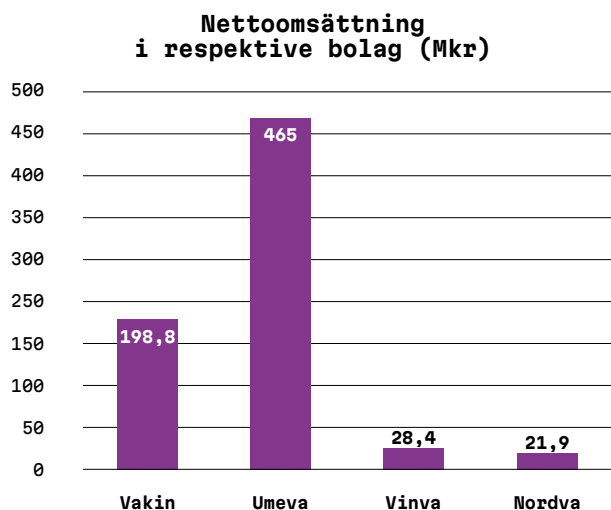
Umeva är huvudman för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Umeå och ansvarar för kommunens verksamhet inom avfall. Umeva äger också anläggningarna; vattenverk, avloppsreningsverk, ledningsnät och ÅVC. På motsvarande sätt äger de andra kommunerna sina anläggningar.

Inom Vakin finns medarbetarna som sköter drift, underhåller och utvecklar anläggningarna. Insamling av hushållsavfall sker på entreprenad, liksom transporter, omhändertagande av slam, gräv- och schaktarbeten, samt behandling av avfall (avfallsförbränning, rötning av matavfall, återvinning och deponering). Anläggningsbolagen i respektive ägarkommun köper driftentreprenad av Vakin.

Finansiering

Verksamheten är inte vinstdrivande. Hanteringen av vatten, avlopp och avfall bekostas helt och hållet av avgifter (taxor). Dessa beslutas av kommunfullmäktige i respektive ägarkommun och bygger på självkostnadsprincipen, vilket betyder att utgifterna som uppkommer för hantering av vatten, avlopp och avfall ska täckas av avgifterna.

Under ett ständigt förändringstryck

Vårt samhällskritiska uppdrag påverkas av en rad omvärldsfaktorer, där vi möts av nya utmaningar och möjligheter. Det handlar bland annat om en instabilt världsläge, ett förändrat klimat, den snabba digitaliseringen och allt högre kundförväntningar.

Osäker omvärld

Vi lever i en orolig tid, där kriget i Ukraina medför säkerhetsprövningar och störningar i försörjningskedjorna. Exempelvis bedöms hotbilden kopplad till sabotage öka och vi ser en brist på viktiga kemikalier som behövs i våra processer. Stigande energi- och råvarupriser samt ett allmänt osäkert ekonomiskt läge, med inflation och hög ränta, medför ytterligare ovisshet.

Stor infrastrukturskuld

VA-infrastrukturen runt om i landet är gammal och behöver både förnyas och underhållas, något som också gäller i våra kommuner. För att hantera den stora infrastrukturskulden krävs såväl kompetens som en långsiktig finansiering. Svenskt Vatten bedömer att de nationella VA-investeringarna behöver öka med tio miljarder per år – från 21 till 31 miljarder.

Nya regelverk och större ansvar

EU-direktiv och beslut påverkar VA- och avfallsbranschen i högre grad än tidigare. Vår verksamhet måste snabbt ställa om för att möta nya krav, där vi exempelvis påverkas av förändringar i LAV (lagen om allmänna vattentjänster), EU:s dricksvattendirektiv, EU:s taxonomi och CSRD. EU-kommissionen har också lagt ett förslag om ett nytt avloppsdirektiv. Från 2024 har vi även ett nytt ansvar för insamling av förpackningar liksom ansvar för att samla in utsorterat matavfall även från verksamheter.

Klimatomställning

Klimatförändringarna förändrar riskbilden för VA-verksamheten. Extrema väderhändelser, som skyfall, värme och torka, accelererar och ökar belastningen på vår verksamhet. Vi behöver anpassa oss till fler häftiga regn med risk för översvämningar. Samtidigt måste vi minska utsläppen av växthusgaser. Vakins klimatbokslut visar att våra största utsläpp kommer från driften av VA-anläggningar, bygg- och anläggningsprojekt samt transporter. Våra utsläpp ska minska i linje med Umeås mål om att vara klimatneutrala 2040.

Omställning till en cirkulär ekonomi

En ökad konsumtion medför negativ miljöpåverkan, som klimatutsläpp, ökad vattenanvändning och ökade avfallsmängder. Omställningen till en cirkulär ekonomi är därför nödvändig för att reducera klimatutsläppen. Avfallsmängderna måste minska och mer resurser tas omhand, i linje med Sveriges strategi för cirkulär ekonomi.

Högre kundkrav

Ökade kundförväntningar på friktionsfri kontakt – med transparens, hög service och god tillgänglighet – ställer nya krav på våra rutiner, processer och verktyg. Digitaliseringen går snabbt och öppnar för fler möjligheter till kundinteraktion och e-tjänster, men också till ökad sårbarhet.

Digitala möjligheter

Modern teknik och digitalisering ger VA-branschen stora möjligheter till effektivisering och ökad tillgänglighet, samtidigt som det ställer krav på investeringar, arbetsprocesser och kompetens. Artificiell intelligens (AI) och analys av stora datamängder kan framöver exempelvis hjälpa oss att fatta mer välgrundade beslut, samtidigt som automation kan förenkla olika arbetsmoment.

Utmaningar i tätort och på landsbygd

Umeå ska växa till en stad med 200 000 invånare, vilket ställer höga krav på planering av distributionsnät, kapacitet och avfallshantering. Parallellt minskar befolkningen i mindre samhällen, där driftproblem kan uppstå i VA-anläggningar som inte nyttjas fullt ut.

Kompetensförsörjning och -utveckling

Norra Sverige är ett nav för fossilfria industrisatsningar, vilket ökar konkurrensen om kompetensen. Förutom svårigheter att rekrytera och behålla medarbetare, exempelvis VA-ingenjörer, står VA-branschen inför stora pensionsavgångar. Samtidigt ökar behovet av medarbetare med kunskaper inom säkerhetsarbete och digitalisering.

Våra tjänster i ett cirkulärt kretslopp

Vakin hanterar stora flöden vatten och avfall, vilka är viktiga hörnstenar i ett hållbart samhälle. Vatten och avfall är i allt högre grad resurser som vi arbetar för att använda flera gånger i ett kretslopp.

Hållbar vattenförsörjning

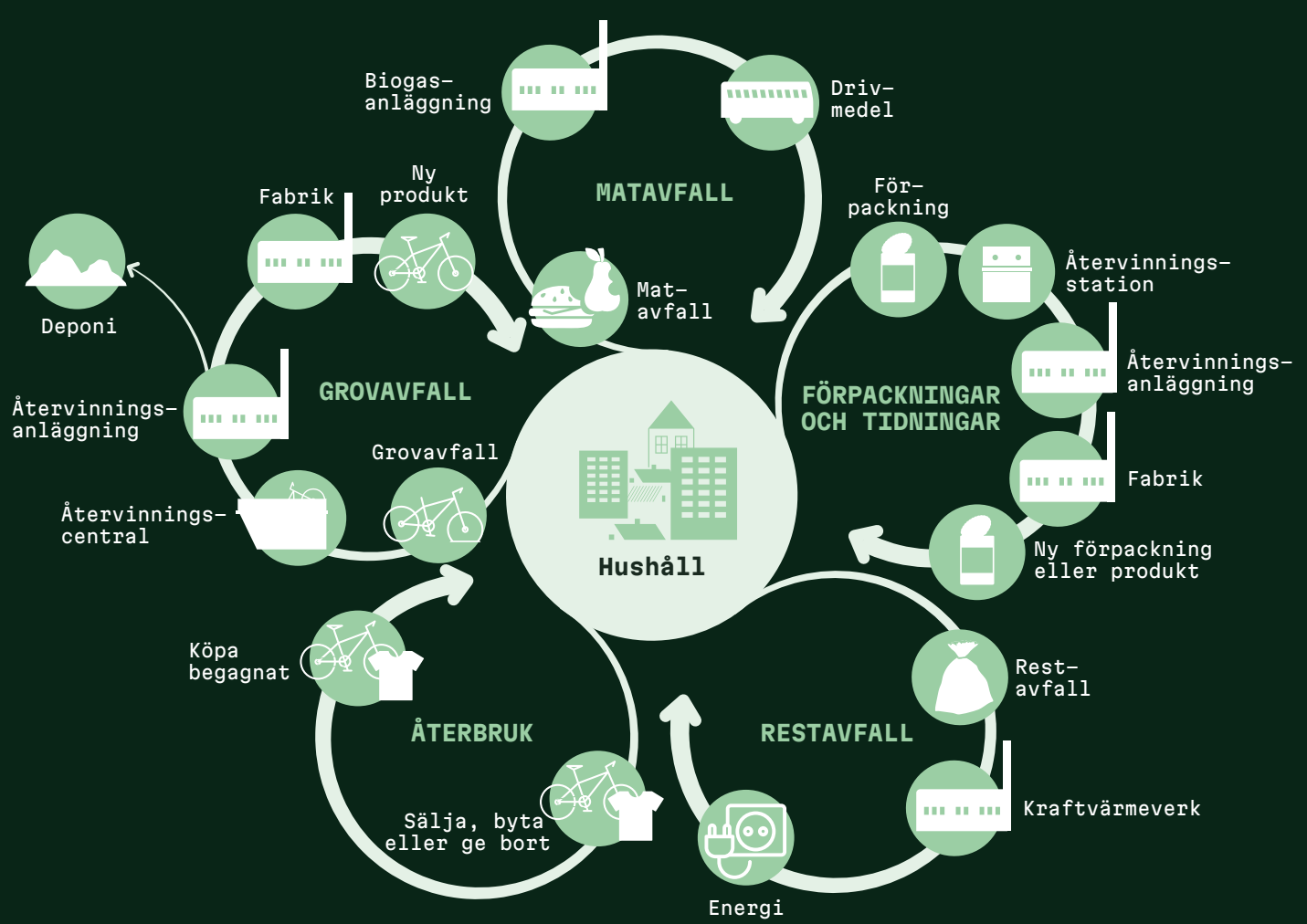
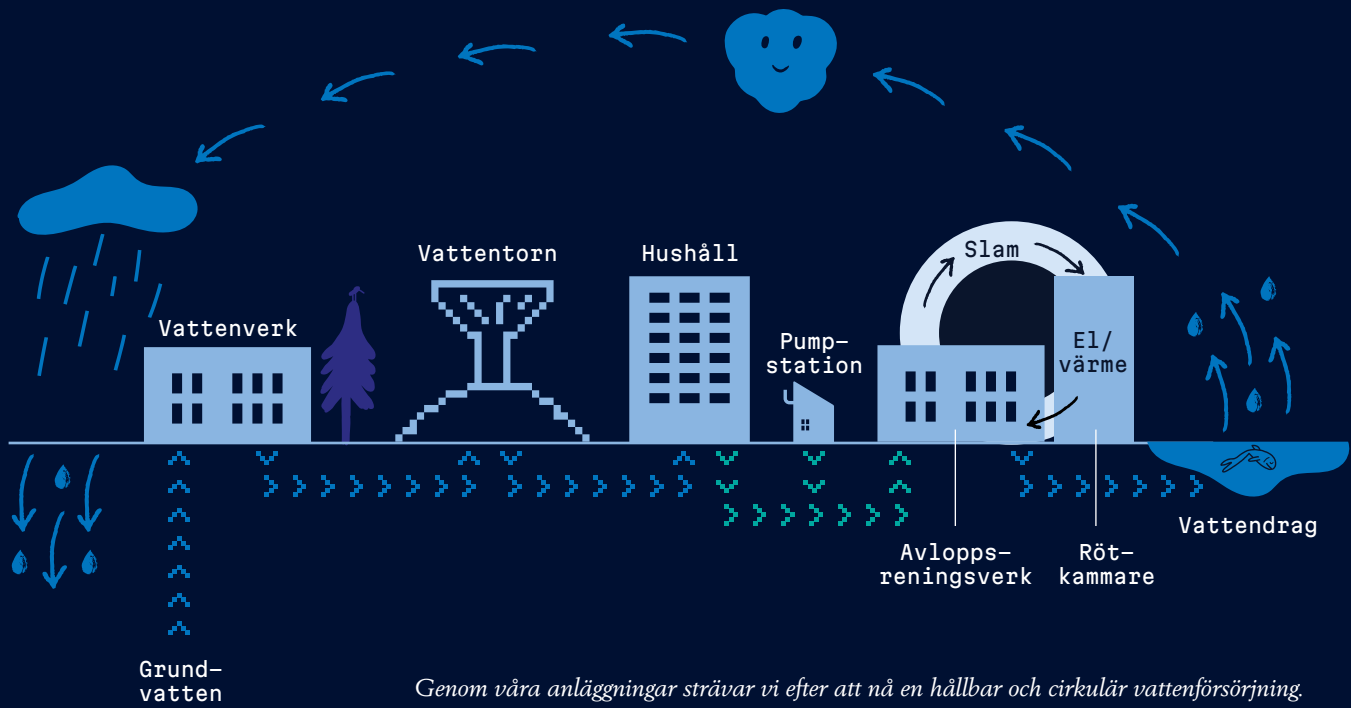
Vakin levererar varje dag dricksvatten till omkring 145 000 kunder. Grundvattnet, som tas upp från marken, är en värdefull resurs som bereds i våra vattenverk och skickas ut som dricksvatten i långa distributionsnät. Det använda vattnet leds via ledningsnätet till våra reningsverk, där vattnet renas i flera steg innan det släpps ut i recipienten som kan vara en sjö, ett vattendrag eller havet.

I en hållbar vattenförsörjning används vattnet resurs-effektivt och energi samt näringsämnen i avloppsvattnet tas tillvara. På Öns reningsverk i Umeå tar vi hand om energin i slammet och producerar el och värme som driver våra processer och värmer upp våra lokaler.

Avfall som resurs i giftfria kretslopp

Varje år samlar vi in avfall från över 70 000 hushåll med hjälp av våra entreprenörer. På våra ÅVC:er kan invånarna lämna material som vi tar vidare till återanvändning, återvinning eller förbränning. Det farliga avfallet tas bort ut kretsloppet och hanteras separat. Från och med 2024 har vi också ansvaret för insamlingen av förpackningar på ÅVS.

Omställningen till en cirkulär ekonomi innebär att mindre mängder avfall uppstår och att mer avfall ersätter nya material. Vakin har en viktig roll både när det gäller att utforma smarta insamlingsystem och ta hand om avfallet på bästa sätt.

Vakin samlar in matavfall, restavfall, grovavfall och produkter till återbruk. Vi driver också flera ÅVC och ÅVS.

Hållbarhet från vision till mätbara mål

I vårt arbete ska vi ta hänsyn till en god balans mellan ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet, tre nödvändiga komponenter för att skapa en hållbar livsmiljö. Våra nya bolagsmål tar avstamp i de tre olika perspektiven.

Vi arbetar för en långsiktigt hållbar utveckling, med utgångspunkt i FN:s globala hållbarhetsmål, Agenda 2030. Hållbarhetsarbetet är integrerat med övrig verksamhetsstyrning och sker på ett systematiskt sätt i enlighet med ledningssystem för miljö (ISO 14001), kvalitet (ISO 9001) och arbetsmiljö (ISO 45001). Arbetet påverkas också av viktiga policyer, som exempelvis kvalitets-, miljö- och arbetsmiljöpolicy, likabehandlingspolicy, inköspolicy samt uppförandekod. På vakin.se finns policyer för kvalitet, miljö och arbetsmiljö.

Vakins styrmodell

Vår styrmodell visar tydligt hur arbetet bedrivs inom verksamheten utan att tappa den gemensamma riktningen. Det löper en röd tråd från vision och globala hållbarhetsmål till bolagsövergripande mål, mätbara mål och aktiviteter. Styrmodellen utgår från ägardirektiv, policyer, risker och möjligheter, intressenters krav och förväntningar samt lagar och andra krav.

Under 2023 arbetade vi fram sex nya bolagsövergripande mål utifrån tre centrala områden: affärsdriven kundnytta, tydligare mål och processer, samt rolig och engagerande arbetsplats. De nya bolagsmålen, som ingår i Affärsplan 2024–2028, ska hjälpa oss att skapa mer utrymme för hållbar utveckling och bli en draghjälp i hållbarhetsarbetet framöver.

Styrmodell

Systematiskt förbättringsarbete och uppföljning

Utifrån styrmodellen tar avdelningarna varje år fram verksamhetsplaner med mål och aktiviteter, där alla är med och bidrar i sitt dagliga arbete. Verksamheten följs löpande upp via bland annat interna och externa revisioner, vd-dialoger, ledningens genomgång för miljö, kvalitet och arbetsmiljö, miljörapporter, hållbarhetsredovisning, arbetsmiljökommitté, arbetsplatsträffar, medarbetarsamtal med mera.

Under 2023 har vi utvecklat och förbättrat hållbarhetsarbetet på en rad olika sätt:

- **Lansering av nytt ledningssystem.** I maj lanserade vi vårt nya intranät och ledningssystem. Intranätet utgör navet i internkommunikationen och det nya ledningssystemet förenklar hanteringen av styrande dokument.
- **Interna revisioner.** Under året har nya internrevisorer rekryterats. Gruppen har utfört alla planerade internrevisioner och hittat flera förbättringsmöjligheter i verksamheten. Vid internrevisionen blandas platsbesök och intervjuer med workshops och enkätundersökningar.
- **Externa revisioner.** I september granskades verksamheten av externa revisorer utifrån kraven i ISO-standarderna. Vid revisionen framkom att arbetsmiljö- och miljöarbetet har utvecklats positivt under den senaste treårsperioden. Sammanlagt noterades 29 mindre avvikelser och 15 förbättringsmöjligheter, vilka vi arbetat med under hösten.
- **Utbildning i avvikelshantering.** Under året utbildade vi alla chefer i avvikelshanteringssystemet med syfte att korta ned handläggningstider och hitta rätt åtgärder. Under 2023 rapporterades 164 händelser inom arbetsmiljö (riskobservationer, tillbud, olycksfall), 15 händelser inom miljö och 65 händelser inom kvalitet. Alla avvikelser togs omhand. Utöver detta har 56 förbättringsförslag lämnats i systemet.
- **Ny rutin för klimatkrav vid upphandling av fordon/transporter.** För att minska utsläppen från fordon och transporter, har vi tagit fram en ny rutin för att kunna ställa krav vid upphandling av transporter. Målet är att alla transporter ska vara fossilfria år 2030.

Efterlevnad av lagar och beslut

Vår verksamhet ska bedrivas i enlighet med lagar och beslut. Enligt miljöbalken har vi flera anläggningar som utgör miljöfarliga verksamheter. För dessa anläggningar följer vi miljöbalkens försiktighetsprincip och kontrollerar dem löpande enligt miljöbalkens krav på egenkontroll.

Under året har vi arbetat med tillståndsansökan för vattentäkten i Botsmark, en ansökan vi lämnade in i början av 2024. Parallellt har vi tagit fram ett förslag till nytt vattenskyddsområde i Botsmark. Ansökan har lämnats in till Umeå kommun. Vi har även fortsatt processen med tillstånd för Lidbackens ÅVC, där länsstyrelsen nu påbörjat handläggningen.

Från och med 2025 omfattas Vakin och Umeva av CSRD via Umeå Kommunföretag AB. Förändringen ställer högre krav på oss när det gäller att redovisa vår påverkan på omvärlden och omvärldens påverkan på vår verksamhet. Under våren 2024 kommer vi därför att genomföra en dubbel väsentlighetsbedömning i syfte att se vilka delar av ESRS (European Sustainability Reporting Standards) vi ska rapportera mot. Arbetet fortskrider sedan under hösten för att säkra upp att vi har allt nödvändigt på plats inför 2025.

Vakins medarbetare besöker Nepal.

Vårt ansvar inom antikorrupktion

Inom offentlig upphandling har vi ett särskilt ansvar att bekämpa mutor och korrupktion samt att upprätthålla kraven på saklighet och opartiskhet. Vi tar ställning mot alla former av korrupktion och har en uppförandekod som beskriver detta.

De risker som identifierats inom området motverkande av korrupktion är:

- Att mutor tas emot i form av gåvor och representation för att stärka relationer och påverka affärer.
- Att jäv och intressekonflikter förekommer till följd av stort personberoende och personliga relationer.

Riskerna hanteras genom ett proaktivt arbete med utbildning och information samt tydliga riktlinjer och processer för hur vi ska agera. Vi har en visseblåsarfunktion där det finns möjlighet att rapportera om något inte går till på rätt sätt.

Styrning: riktlinjer för representation, uppförandekod och inköspolicy samt övriga riktlinjer och rutiner.

Mänskliga rättigheter

Vakins internationella samarbeten, med utgångspunkt i FN:s globala mål och deklaration om mänskliga rättigheter, är ett bra sätt att lära oss både om dessa frågor och om hur VA och avfallsfrågor hanteras i andra länder. Vårt mål är att alltid ha ett pågående internationellt projekt. Demokrati, hållbarhet och jämlikhet är centrala delar i projekten, som ofta finansieras av ICLD/SIDA (Internationellt centrum för lokal demokrati).

Jämställdhetsarbetet beskrivs i vår likabehandlingspolicy, som i sin tur tar avstamp i FN:s deklaration om mänskliga rättigheter och diskrimineringslagen, och gäller för alla anställda, vikarier och praktikanter. Syftet är att motverka all typ av diskriminering och särbehandling enligt principen om alla människors lika värde.

Vakins likabehandlingsplan, med syftet att förbättra arbetet, utgår bland annat från lönekartläggning, medarbetarundersökning och Jämix (jämställdhetsindex). Tidigare resultat från Jämix visar att Vakins är bland topp 10 procent inom jämställdhetsarbete, samtidigt som vi fortsätter arbeta med exempelvis skillnader mellan män och kvinnor när det gäller långtidssjukskrivning, bolagsledning och sysselsättningsgrad.

Risker som identifierats inom området mänskliga rättigheter är:

- Att vår verksamhet köper in produkter eller tjänster som inte produceras eller tillhandahålls med anständiga arbetsvillkor.
- Att vi inte beaktar mänskliga rättigheter i våra internationella samarbeten.

Riskerna i leverantörsled hanteras genom tydliga upphandlingsrutiner och -krav samt avtalsuppföljning (leverantörsrevisioner), kompetenshöjande åtgärder och utveckling av kategoristyrtd inköp.

Styrning: inköspolicy, uppförandekod, likabehandlingspolicy, representationsriktlinjer samt övriga riktlinjer och rutiner.

Intressentanalys och -dialog

För att ta reda på våra intressenters förväntningar, håller vi en löpande dialog. Här redovisar vi de viktigaste intressenternas förväntningar. I samband med att vi anpassar verksamheten efter kraven i CSR, kommer vi under 2024 att arbeta vidare med och utveckla intressentanalysen.

INTRESSETER	VIKTIGA FRÅGOR	HUR VI KOMMUNICERAR
Kunder	<ul style="list-style-type: none"> ■ God tillgänglighet ■ Kostnadseffektiva och hållbara tjänster ■ Hälsosamt dricksvatten ■ Hög leveranssäkerhet ■ Bra bemötande 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Personliga möten ■ Kundträffar ■ Kundservice ■ Kundundersökningar ■ Nyhetsbrev ■ Webb och sociala medier
Medarbetare	<ul style="list-style-type: none"> ■ Hälsa och säkerhet ■ Kompetensutveckling ■ Ledning och styrning ■ Samverkan ■ Friskvård 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Dagliga möten ■ Arbetsplatsträffar ■ Medarbetarsamtal ■ Intranät ■ Personal- och friskvårdsdagar ■ Fackliga möten och samverkan ■ Medarbetarundersökning
Ägare	<ul style="list-style-type: none"> ■ Kompetens och tjänster från oss som huvudman för VA och renhållning ■ Långsiktigt ansvar med utveckling i enlighet med ägardirektiv 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Styrelsemöten ■ Årliga strategidagar ■ Vd-träffar ■ Samverkansforum ■ Samverkansprojekt
Leverantörer	<ul style="list-style-type: none"> ■ Kompetenta beställare ■ Tydliga krav ■ Säker arbetsmiljö för alla 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Avtal ■ Projekt- och byggmöten ■ Leverantörsrevisioner
Myndigheter	<ul style="list-style-type: none"> ■ Egenkontroll ■ Krav i tillstånd och beslut ■ Lagefterlevnad 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Tillsyn ■ Miljörapporter ■ Samråd
Media	<ul style="list-style-type: none"> ■ Transparenta ■ Tillgängliga, korrekt information 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Intervjuer ■ Pressmeddelanden

Våra viktigaste hållbarhetsaspekter

Våra fokusområden för hållbarhet är etablerade utifrån valda målområden i Agenda 2030, riskidentifiering och intressentdialogen. Särskild hänsyn är tagen till våra kunders synpunkter inom hållbarhetsområdet.

Miljö

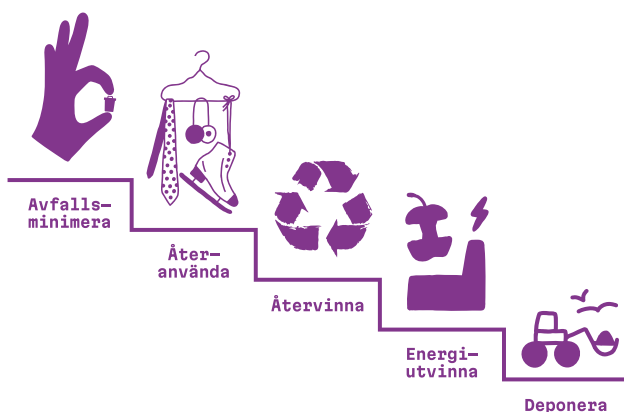
Utsläpp till vatten

Vakins reningsverk är miljöfarliga verksamheter som regleras av miljölagstiftning och myndigheter. Genom en miljöriktig rening av avloppsvatten arbetar vi för att minska utsläpp av näringsämnen och föroreningar till vatten så att dessa tas ut ur kretsloppet.

Resursanvändning

Vatten är en ovärderlig resurs. Tillsammans med andra samhällsaktörer arbetar vi för att skydda vattentäkter och återföra näringsämnen i avloppsslammet till kretsloppen som gödsel. Även de stora avfallsmängderna är ofta en värdefull resurs. Avfallstrappan, eller "avfallshierarkin", reglerar i vilken ordning vi ska hantera avfallet för att minska avfallet och öka resurseffektiviteten.

Avfallstrappan

Klimatpåverkan

Vår verksamhet genererar utsläpp som påverkar klimatet. Våra största utsläpp är från VA-driften, bygg- och anläggning samt transporter. Vi har under 2023 tagit fram en klimatfärdplan med mål och åtgärder för att bli klimatneutrala år 2040.

Kemikalieanvändning

För att få reningsprocessen att fungera behövs det flera olika kemikalier. Kemikalieanvändningen innebär dock risker för hälsa och miljö. Det ställer krav på kemikalieförteckningar, riskbedömningar och skyddsåtgärder. Många kemikalier innebär hälso- och miljörisker och därför vill vi minska antalet kemikalier i verksamheten. Under 2023 har vi startat upp en kemikaliegrupp som ska arbeta aktivt med detta.

De väsentliga risker som identifierats inom miljö är:

- Att vi överskrider utsläppsvillkor i tillstånd för miljöfarlig verksamhet.
- Att vi inte minskar vår klimat- och miljöpåverkan i den takt som är nödvändig.
- Att vi inte tillvaratar resurser så att de blir en del i samhällets omställning till en cirkulär ekonomi.
- Att vi använder hälso- och miljöfarliga kemikalier som kan påverka miljön och/eller hälsan på ett negativt sätt.

Styrning: miljöpolicy, uppförandekod, inköspolicy, kvalitetspolicy, tillstånd och beslut, kontrollprogram samt övriga riktlinjer och rutiner inom miljöområdet.

Social hållbarhet

Hälsa och säkerhet

Medarbetarna är Vakis viktigaste resurs. Vi vill vara en bra arbetsplats, där medarbetarna trivs, utvecklas och mår bra. Den fysiska arbetsmiljön ska präglas av en god säkerhetskultur och ständiga förbättringar. Vi värnar mycket även om den sociala och organisatoriska arbetsmiljön med bland annat erbjudanden om friskvård, hälsocoach och olika aktiviteter för kropp och själ. Vi satsar på att löpande utbilda chefer, skyddsombud, fackliga och medarbetare inom arbetsmiljö.

Kompetens och samverkan

Vi är en lärande organisation, där vi arbetar med ständig utveckling för att skapa ett hållbart samhälle och säkerställa god service till kommunernas invånare. Vi arbetar aktivt för att stärka både vår egen och andras kompetens genom att delta i olika nätverk samt forsknings- och innovationsprojekt.

Jämställdhet och mångfald

Vi tror att en arbetsplats som karaktäriseras av jämställdhet lägger grunden för en mer kreativ och innovativ miljö. Vi arbetar därför aktivt med att öka vår jämställdhet och för att se varje individs personliga och yrkesmässiga bakgrund som en tillgång.

Ekonomisk hållbarhet

Ekonomi i balans

Det finns ett stort behov av både ny- och reinvesteringar i anläggningar och ledningsnät. Förutom detta finns också ett stort behov av reparation och underhåll. Vi utmanas även av kostsamma investeringar i exploateringsområden, där intäkterna från kunder dröjer.

Vi behöver säkra finansiering för vår långsiktiga verksamhet inom vatten och avfall, samtidigt som vi utmanas av begränsade möjligheter till egenfinansiering beroende på självkostnadsprincipen.

De väsentliga risker som identifierats inom personal och sociala förhållanden är:

- Att det inträffar händelser som påverkar medarbetares hälsa och säkerhet – exempelvis olyckor och tillbud, psykisk ohälsa, hot och våld.
- Att medarbetare utsätts för kränkningar, trakasserier, sexuella trakasserier, diskriminering eller annan särbehandling.
- Att vi inte kan rekrytera eller behålla nödvändig och rätt kompetens.

Styrning: arbetsmiljöpolicy, likabehandlingspolicy, alkohol-, drog- och spelpolicy, uppförandekod, kompetensutvecklingspolicy, chefs- och ledarskapskriterier, medarbetarskapskriterier samt övriga riktlinjer och rutiner inom arbetsmiljöområdet.

De väsentliga risker som identifierats inom ekonomisk hållbarhet är:

- Bristande möjligheter till långsiktigt tillräcklig finansiering av höga underhållskostnader och stora investeringar.
- Ökande räntenivåer kombinerat med skattelagstiftningens regler för ränteadragsbegränsning.
- Allt för korta tidsperspektiv för ekonomistyrningen av verksamheten, där hållbara lösningar inte hinner få utväxling.

Styrning: rutiner för ekonomisk styrning, redovisning och rapportering.

Mål 1

Hög leveranssäkerhet

Vad innebär målet?

Vakins mål om hög leveranssäkerhet innebär att vi ska leverera ett hälsomässigt säkert dricksvatten dygnet runt till invånarna i våra ägarkommuner och se till att hushållens soptunnor töms i tid under årets alla dagar. Det innebär också att vi arbetar effektivt och håller leveranstider både internt och externt.

Målvärden och utfall 2023

För att Vakins ägarkommuner ska utvecklas i rätt riktning och vara attraktiva platser att bo och verka på också i framtiden, är en långsiktigt hållbar vattenförsörjning central. Mycket av vårt arbete handlar därför om att se till att vi kan möta morgondagens krav, bland annat genom att ta hand om infrastrukturen och planera för ett nytt vattenverk.

Vi levererar ett hälsomässigt säkert dricksvatten med hög leveranssäkerhet

Läckor på dricksvattenledningar

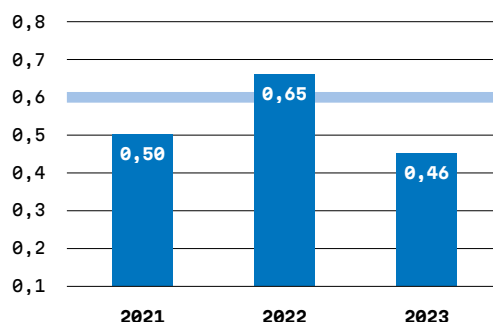
Mål: < 0,60 st/10 km ledning

Målet syftar till att minska antalet läckor för att förbättra leveranssäkerheten och minska slöseriet med utläckage av vatten. Nyckeltalet visar antalet läckor fördelat på 10 km huvudledning och avser Umeå.

Utfall: 0,46 st/10 km ledning

Målet uppfylls. Samtidigt är målet utformat så att det krävs långa mätserier för att skönja trenden då utomhustemperaturens inverkan är väldigt avgörande på antalet vattenläckor. Från och med 2024 gäller därför i stället det bolagsövergripande målet "Vi säkrar framtidens vattentjänster" med tillhörande mätetal och nyckeltal som bättre beskriver våra ambitioner. Över tid ska även specifika aktiviteter tecknas ned och följas upp.

Antal läckor per 10 km huvudledning (st)

Dricksvattenkvalitet

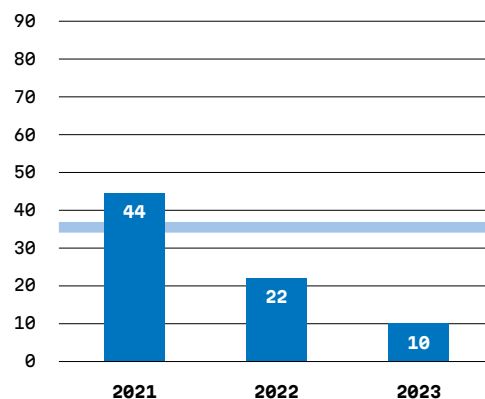
Mål: < 36 st/år

Målet är att minska antalet dricksvattenprov med anmärkning på kvaliteten. Avvikelse kan till exempel orsakas av mikroorganismer och då tas ytterligare prover för att säkerställa kvaliteten. Nyckeltalet avser en poängsummering av antalet prov som bedömts "tjänligt med anmärkning" (1 p) plus antalet "otjänliga prov" (10 p). Här redovisas resultat för Umeå.

Utfall: 10 st/år

Målet uppfylls. Dricksvattenkvaliteten är fortsatt god i Umeå, där den senaste tertialens prover inte visar på någon onormal förändring. Nordmaling har något fler anmärkningar än Umeå och Vindeln under 2023. Orsaken är okänd och vi planerar att installera UV-ljus på samtliga vattenverk för att förbättra kvaliteten.

Antalet prov tjänligt med anmärkning + 10 gånger antalet otjänliga prov (st)

Vi tar hand om våra anläggningar på ett strukturerat sätt

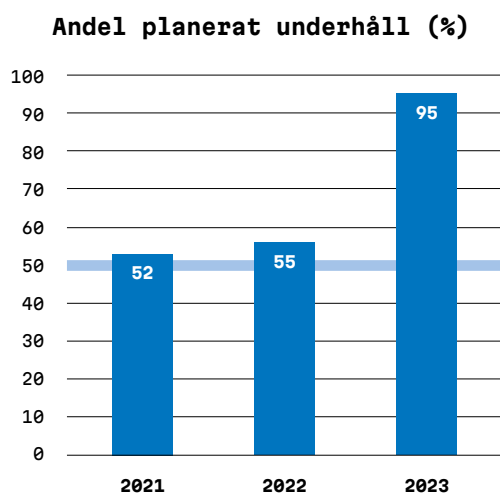
Effektiv planering av underhåll

Mål: > 50 %

Målet är att öka andelen planerat underhåll i förhållande till totala underhållsinsatser. Förebyggande underhåll är mer kostnadseffektivt än akuta och oplanerade åtgärder. Nyckeltalet redovisas som årsmedel för Vakin.

Utfall: 95 %

Målet uppfylls. Trenden är sedan 2021 att andelen planerat underhåll ökar.

Vi levererar tjänster inom avfallsbranschen med hög leveranssäkerhet

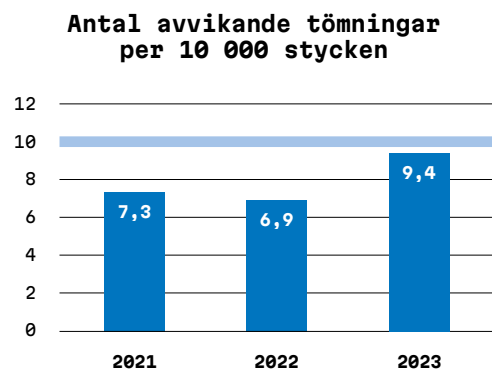
Tömningar av soptunnor

Mål: < 10 avvikelser per 10 000 tömningar

Målet är att minska antalet missade tömningar per 10 000 utföranden. Varje månad sker omkring 140 000 tömningar. Avvikelser kan bland annat ske på grund av dåligt väder. Nyckeltalet avser hela Vakin och mäts utifrån kundklagomål.

Utfall: 9,4 avvikelser per 10 000 tömningar

Målet uppfylls, även om snö och halka varit ett besvär under 2023. Både inledningen och slutet av året innebar mer framkomlighetsproblem än föregående år.

Full fart för utbyggnaden av Forslunda vattenverk

För att klara dricksvattenförsörjningen i ett växande Umeå, krävs en utbyggnad av vattenverket i Forslunda. Nu är projektet i gång och allt beräknas stå färdigt 2025.

Den senaste utbyggnaden av Umeås vattenverk skedde i början av 90-talet. Kapaciteten har nämligen räckt hittills; trots att antalet anslutna till Forslunda vattenverk ökat från 72 000 till över 110 000 personer har vattenförbrukningen per invånare minskat. Det här har möjliggjorts genom lösningar för varsam vattenanvändning, som exempelvis snålspolande toaletter och kranar. Under de senaste åren har dock kapaciteten inte alltid räckt; vid tillfälliga toppar i förbrukningen närmar vi oss vattenverkets maxkapacitet.

För att klara behoven i ett framtida Umeå, då 200 000 invånare ska bo och verka här, fattade Vakin därför ett strategiskt beslut om utbyggnad. Projektet påbörjades i början av 2023 och beräknas vara färdigt 2025. Förutom utbyggnaden av vattenverket pågår flera andra projekt, som exempelvis att vi lagt ned nya ledningar och borrar nya brunnar, ett arbete där vi återanvänder pumphus och pumpar längs med den nya pumpkedjan.

Schaktfri teknik minskar störningar

För att kunna genomföra entreprenadarbeten snabbare och minska störningarna runt omkring, använder vi allt oftare schaktfria metoder. Under 2023 har vi använt metoderna i flera projekt: i två projekt i Nordmaling där vi renoverat befintliga vatten- och avloppsledningar, i Vindeln där vi lagt en kilometer vattenledning samt i Holmsund och Böleäng där vi bytt ut och renoverat ledningar för vatten och avlopp.

Positiv trend i plockanalys

Vad finns i soptunnorna? För att ta reda på det genomför Vakin, tillsammans med andra kommuner i Västerbotten, plockanalyser vart tredje år. Syftet är både att kunna bedöma om vi når kvalitetsmålen i avfallsplanen och att förbättra sorteringen. 2023 års analys visar att restavfallet i samtliga kommuner och boendetyper håller hög kvalitet, med undantaget att det är för mycket förpackningsmaterial i restavfallet:

- Andelen rätt sorterat har i samtliga kommuner ökat till 55 procent från 45 procent 2020. Skillnaden beror främst på att matavfall sorteras bättre: 96–99 procent är rätt sorterat.
- Andelen felsorterade förpackningar är 30 procent, ungefär samma nivå som 2020.
- Det finns fortfarande små mängder farligt avfall i restavfallet, 0,2–1 procent.
- Matsvinnet minskar från 20–25 procent 2020 till ungefär 10 procent i årets plockanalys.

Krisberedskap för dricksvatten

Under året har Vakin tillsammans med Vindelns kommun och Länsstyrelsen övat krisberedskap kopplat till dricksvattenförsörjning. Vi har också byggt ut lokalerna för att rymma nödvattentankar för Umeå kommun och för VAKA, den nationella vattenkatastrofgruppen som ger stöd till kommuner, myndigheter och producenter i kriser. Sammantaget stärker åtgärderna vår dricksvattenberedskap.

Ny vattentjänstplan för Umeå kommun

Under 2023 har Vakin, tillsammans med andra kommunala enheter, tagit fram en vattentjänstplan som i stort visar prioriteringarna för planeringsperioden fram till 2028. Vattentjänstplanen beskriver kortfattat statusen på den befintliga VA-anläggningen, synliggör utmaningarna och beskriver större åtaganden tillsammans med tidplan för åtgärder och ansvar. Syftet är att synliggöra behoven och vad som planeras för att stärka de allmänna vattentjänsterna.

Mål 2

Hållbar och effektiv
hantering av resurser

Vad innebär målet?

Vakins mål om en hållbar och effektiv hantering av resurser är en del av omställningen till en cirkulär ekonomi. Vakins hanterar många värdefulla resurser; avfall, vatten, energi och inte minst näringsämnen i slam från avloppsrening. Vi vill bidra till giftfria och cirkulära kretslopp som minskar resursanvändningen och begränsar klimat- och miljöpåverkan. Målet innebär även att vi har en god ekonomisk hushållning i vår verksamhet.

Målvärden och utfall 2023

Cirkulära flöden av resurser, som här utgörs av vatten och avfall, är en förutsättning för ett hållbart samhälle. Vårt långsiktiga arbete handlar därför om att uppmuntra cirkulära flöden, exempelvis genom återbruk, återvinning och utsortering av matavfall. Vi arbetar också för att begränsa vårt eget klimatavtryck, där klimatbokslutet och vår klimatfärdplan är viktiga verktyg.

Vi främjar en resurseffektiv och giftfri avfallshantering

Kommunalt avfall

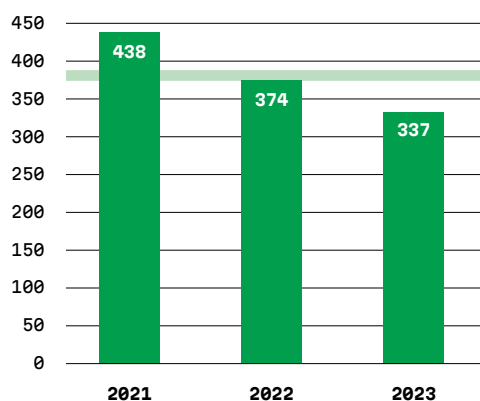
Mål: 380 kg/person

Målet är att minska avfallsmängderna till 380 kg/person 2025. Nyckeltalet avser mängden avfall per person exklusive trädgårdsavfall. Syftet är att öka resurshushållning genom återbruk och återvinning. Här redovisas siffror för Umeå.

Utfall: 337 kg/person

Målet uppfylls. Mängderna kommunalt avfall minskade kontinuerligt under året och vi överträffade uppsatta mål i alla tre kommunerna.

Mängd kommunalt avfall (kg/person)

Mat- och restavfall

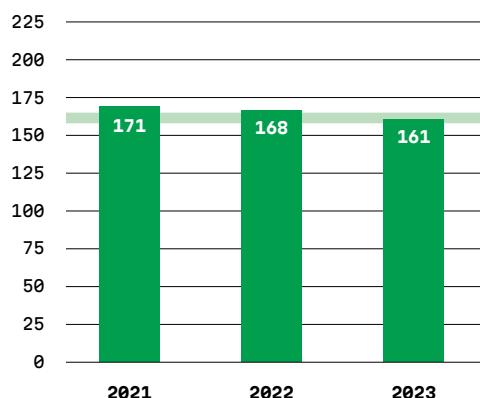
Mål: 165 kg/person

Målet är en del av Avfall Sveriges initiativ för att minska mängden mat- och restavfall med 25 procent till 2025 jämfört med 2015. Målet bryts ned till ett årligt mål för våra ägarkommuner. Här visas utfallet för Umeå.

Utfall: 161 kg/person

Målet uppfylldes. Årets plockanalyser visar att mängden matavfall tycks minska över lag då mängden matavfall som slängs i restavfallet har minskat rejält jämfört med tidigare plockanalyser. Samtidigt finns det fortfarande en del felsorterat i restavfallet; andelen rätt sorterat har ökat till cirka 55 procent medan cirka 45 procent är felsorterat. Främst är det förpackningar som sorteras fel, något vi hoppas ska förändras i och med den nya lagstiftningen om fastighetsnära insamling av förpackningar.

Mängd mat- och restavfall (kg/person)

Vi begränsar vår klimatpåverkan

Nettoutsläpp av växthusgaser*

Mål: Klimatneutralt Umeå 2040

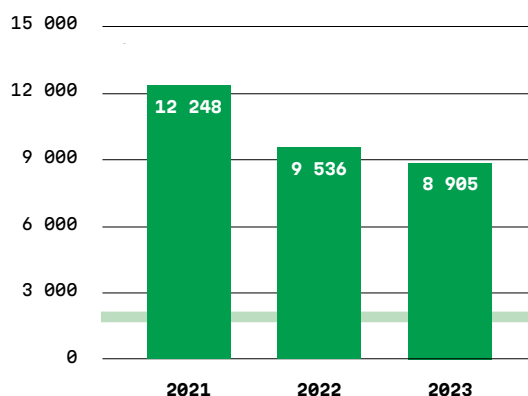
Målet är att minska utsläppen av växthusgaser och bidra till målet om att Umeå ska vara klimatneutralt till 2040. Netto-utsläppet beräknas som tillförda utsläpp minus undvikna utsläpp. Enligt Umeå kommuns definition ska utsläppen minska med 85 procent jämfört med 2019.

Utfall: 8 905 ton CO₂e

Under året har vi förbättrat våra indata till klimatbokslutet, till exempel har vi nu data för spol- och sugbilstjänster, inköp av kontors/IT-utrustning samt förbättrade data för kallfackling av rötgas. Utsläppen ser ut att minska, men det är samtidigt svårt att veta om det beror på klimatåtgärder eller på förändrade beräkningssätt.

**För klimatbokslutet 2023 har Vakin ändrat sin beräkningsmetodik för klimatpåverkan från inköpt el. Tidigare år har vi använt ett konsekvensperspektiv, där en faktor för marginalet har varit grund för beräkningen. För att förbereda Vakin inför den kommande CSRD-rapporteringen, följer vi nu i stället den internationella standarden Greenhouse Gas Protocol och rapporterar klimatpåverkan utifrån ett bokföringsperspektiv. Utifrån detta har tidigare resultat justerats och årets utfall baseras nu på en emissionsfaktor för nordisk medelmix i stället för en marginalelfaktor för Vakin elområde.*

Nettoutsläpp av växthusgaser
(ton CO₂e/år)

Vi tar hand om och renar avloppsvatten med hög miljöambition

Reningsgrad spillvatten

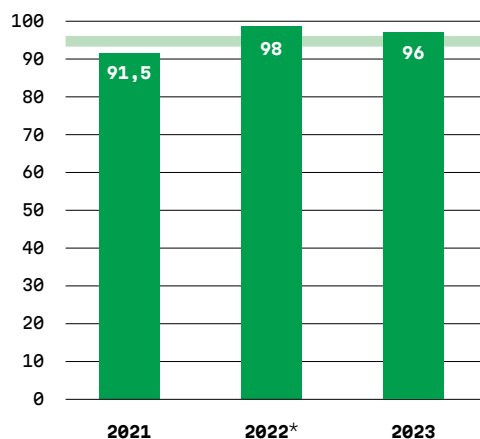
Mål: > 95 %

Rening av spillvatten sker främst för att minska utsläppen av näringsämnen (kväve och fosfor) samt syreförbrukande ämnen till vattendrag. Utsläpp av fosfor är särskilt viktigt för vattenkvaliteten och en bra indikator på verksamhetens miljöpåverkan. Vi övervakar kontinuerligt miljöpåverkan enligt kontrollprogram. Nyckeltalet beräknas utifrån utsläppsvärden, inklusive bräddningar från avloppsreningsverken i Umeå, Lövudden och Rundvik reningsverk i Nordmaling, samt Rosinedal reningsverk i Vindeln.

Utfall: 96 %

Målet uppfylls totalt när vi inkluderar alla reningsverk som ingår i mätningarna (Umeå, Nordmaling, Vindeln) – trots att det varit problem i processen på Öns reningsverk i Umeå.

Reningsgrad av fosfor
i spillvatten (%)

*Siffran har justerats från föregående hållbarhetsredovisning.

Klimatfärdplanen visar vägen

Nu är den färdig: Vakin klimatfärdplan som omfattar de mål och åtgärder som krävs för att vi ska minska klimatutsläppen och därmed bidra till Umeå kommuns miljömål. Nästa steg är en implementeringsplan och prioritering av aktiviteter.

Umeå kommun har som mål att minska sina utsläpp med 85 procent fram till 2040. Eftersom Vakin ska vara med och bidra till den omställningen, har vi tagit fram en egen klimatfärdplan som omfattar mål och åtgärder för att minska våra klimatutsläpp. Vägen mot ett klimatneutralt Vakin inkluderar också ett etappmål: vi ska minska klimatpåverkan med 50 procent CO₂e från 2019 till 2030.

Hela Vakin har involverats i arbetet med planen. Medarbetarna har engagerats genom workshops inom fem olika viktiga områden där vi behöver agera för att minska

utsläppen: energi, bygg- och anläggningsprojekt, transporter, avlopps- och vattenrening samt avfall och återbruk. Inom delområdet transporter har vi exempelvis tagit fram kravdokument för upphandling av maskintjänster, med krav på fossilfria drivmedel som HVO, el och biogas. Vi har även tagit fram riktlinjer för tjänsteresor, där vi nu har fyra helt eldrivna poolbilar, två företagsbilar och laddstationer för poolbilar. Dessutom förbereder vi laddning för medarbetarnas elbilar.

Inom delområdet avlopps- och vattenrening har vi tittat på metanutsläpp från Öns avloppsreningsverk och möjliga åtgärder för att minska dem, till exempel genom att sänka temperaturen på slammet som kommer ut ur röt-kammaren. Nästa steg i arbetet är att, med utgångspunkt i klimatfärdplanen, ta fram en implementeringsplan och prioritera aktiviteter för att uppnå klimatvisionen.

Förbränningsanläggning för slam planeras i Umeå

Landets första storskaliga monoförbränningsanläggning ska byggas intill Umeå Energis kraftvärmeverk på Dåva. Storsatsningen på den cirkulära återvinningen av avloppsslam ska bli verklighet genom ett samverkansprojekt där Umeå Energi, Miva och Vakin hittills ingår.

Behovet av nya metoder för slamhantering är stort. I dag läggs slam i huvudsak på deponi samtidigt som det kommer allt hårdare krav på en ansvarsfull hantering. Genom att i stället kunna ta tillvara slammet som resurs, finns miljömässiga och ekonomiska fördelar både för medverkande aktörer och samhället i stort.

Den nya anläggningen planeras att vara i drift 2027. Monoförbränning är en välbeprövad teknik som förekommer på flera håll i Europa och som renar kretsloppet från tungmetaller samt förstör skadliga ämnen som läkemedelsrester, PFAS/PFOS och mikroplaster. Samtidigt kan fosfor och askor återföras till kretsloppet och energi tas tillvara i form av el och fjärrvärme.

Vem köper vad?

Varje år köper Vakin in varor och tjänster från omkring 1 500 olika leverantörer. I projektet Värdeskapande inköp har vi tagit fram och utvecklat ett verktyg som ger mer information om hur inköpen görs. Verktyget ska hjälpa oss att prioritera inköpen bättre, göra mer hållbara val och se nya affärsmöjligheter. Det så kallade "spendanalysverktyget" svarar på frågorna: Vad är det som köps, för hur mycket köps det, från vilka leverantörer köper vi och vem i organisationen genomför köpen.

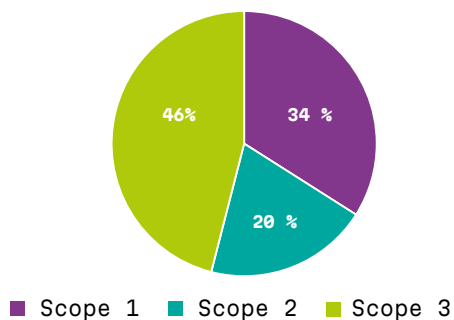
Ny avfallsutbildning om cirkulär ekonomi

Under året har vi tagit fram en digital avfallsutbildning om cirkulär ekonomi. Den finns nu tillgänglig för alla medarbetare och kommunanställda, i linje med vår regionala avfallsplan, och kan genomföras både i grupp och enskilt. Utbildningen ger kunskap om cirkulär ekonomi och avfallshantering, samt om hur vi kan minska och förebygga att avfall uppstår.

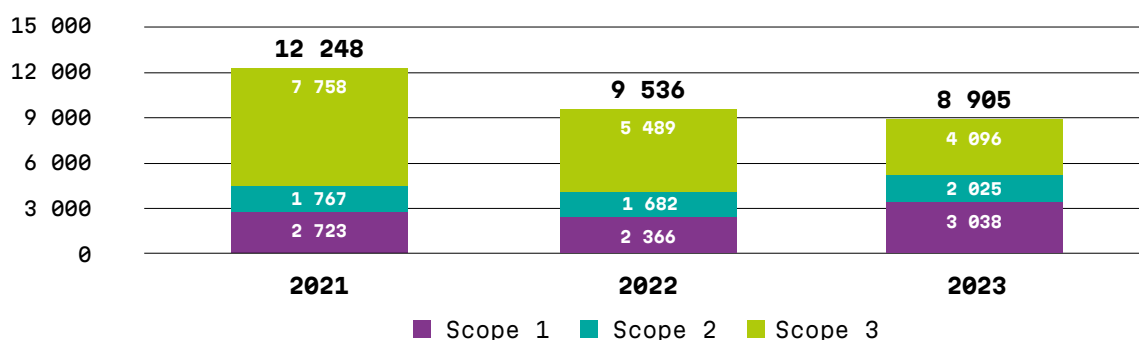
Klimatbokslut för 2023

Varje år redovisar vi våra utsläpp av växthusgaser i ett klimatbokslut. Resultatet används för att bedöma lämpliga åtgärder för att minska utsläppen och för att se om genomförda åtgärder fått effekt. Under året har vi förbättrat dataunderlaget.

Nettoutsläpp av växthusgaser under 2023 per scope (%)

Nettoutsläpp av växthusgaser (ton CO₂e/år)

Vakins utsläpp inom scope 1, 2 och 3 per år.

Under 2023 har vi gjort flera förbättringar när det gäller indata till klimatbokslutet. Nu har vi med uppgifter om bränsleförbrukning för vissa typer av underhållsåtgärder på ledningsnätet, som spolning och filmning, vilket saknats tidigare. Vi har också fått en bättre uppföljning av det avfall som uppstår i Vakins verksamhet, även detta är en helt ny post för i år.

Utöver det, har vi fått en bättre uppföljning av transporter av bland annat slam från mindre reningsverk. En ny post för i år är också kontorsutrustning, där vi nu har fått in data för den IT-utrustning som vi själva köper.

Under året byttes flera av våra poolbilar och driftbilar ut mot elektriska fordon, vilket har lett till att vår klimatpåverkan från vår egen fordonspark har minskat.

Vakins klimatfärdplan och åtgärder

Vakin har som mål att vara klimatneutrala till 2040, vilket innebär att utsläppen av växthusgaser från vår verksamhet ska minska med 85 procent till 2040 jämfört med 2019.

I planen finns också två etappmål:

- Vakin ska minska CO₂e-utsläppen med 50 procent från 2019 till 2030.
- Vakin ska minska CO₂e-utsläppen med 36 procent från 2019 till 2027.

Vi har identifierat sex delområden där vi lägger fokus: energi, bygg- och anläggningsprojekt, transporter, avlopps- och vattenrening, avfall och återbruk samt övergripande. För varje delområde finns ett eller flera nyckeltal som vi följer upp.

Under 2023 arbetade vi fram nya miljö- och klimatkrav vid upphandling av transporter, i syfte att minska klimatpåverkan. Dessa krav kommer att användas vid upphandling av transporter framöver.

2023 startade också ett samarbete mellan alla bolag inom Umeå Kommunföretag AB där vi tillsammans hittar områden för att samverka kring en minskad klimatpåverkan.

Under 2024 ska vi arbeta vidare med att minska vårt klimatavtryck. Vi planerar att öka vårt kravställande gällande klimatberäkningar i projekt, vilket gör att vi lär oss mer om vilken klimatpåverkan bygg- och anläggningsprojekt har och var det är viktigast att ställa krav för att kunna minska klimatpåverkan.

Mål 3

Aktiv roll i samhällsplanering
och samverkan över gränser

Vad innebär målet?

Samverkan över gränserna är själva grunden för Vakin. Vi vill samverka lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. Vi driver utvecklingen i vår bransch och utbyter aktivt kompetens i nätverk och strategiska samarbeten.

Vi utvecklar långsiktiga relationer för att bygga ett hållbart samhälle. Vi vill vara en aktiv aktör i samhällsbyggandet som tillsammans med kommunernas samhällsplanerare bidrar till säkra och långsiktiga vatten- och avfallslösningar i samhället.

Målvärden och utfall 2023

Vår största utmaning inom målet handlar om att påverka samhällsplaneringen så att kraven på vatten, avlopp och avfall efterlevs redan i detaljplanerna. Vi lägger därför stora resurser på utredningar och deltar i många kommunala planärenden i syfte att säkerställa hållbara vatten- och avfallslösningar. Vi vill även delta i internationell samverkan för att utbyta kompetens och erfarenhet med andra.

Vi är en regional resurs och utbyter kompetens med omvärlden

Internationella projekt

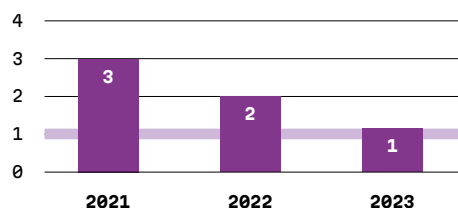
Mål: 1 st/år

Målet är att minst ha ett pågående internationellt projekt.

Utfall: 1 st/år

Målet uppfylls. Under året har projektet i Nepal fortskridit.

Antal internationella projekt (st)

VATTEN

Friskt och gott
direkt från kranen.

Kunskapsutbyte med Nepal

Vakin har en lång tradition av samverkan, såväl över kommungränserna som nationellt och internationellt. Ett bra exempel på det sistnämnda är det treåriga partnerskapsprogrammet Godawari – Prabalya WASH, där vi delar våra kunskaper kring att bygga ett hållbart samhälle.

Det EU-finansierade programmet är en del av UN Habitats Global Water Operators Partnership (GWOPA) och drivs gemensamt av Vakin, WaterAid och kommunen Godawari i Nepal. Syftet är att stärka Godawaris arbete med hållbar vatten-, avlopps- och avfallshantering. Vakins medarbetare bidrar med teknisk kompe-

tens och utbildningar inom dricksvatten, hantering av avloppsslam och hållbar avfallshantering, samtidigt som de får chans att öka sina egna förmågor inom språk, att hålla utbildningar och att applicera befintliga kunskaper i förhållanden med knappa resurser.

Under året har vi haft besök i Umeå från våra kollegor i Godawari och inom WaterAid. Gästerna fick bland annat ta del av guidade turer på våra anläggningar och kunde "skugga" Vakins medarbetare för att lära sig mer om praktiska moment. Områden de fick ta del av var arbete med vattenskydd och vattenkvalitet, kartor och mätdata, underhåll, avfallshantering och arbetsmiljö.

Gemensamt projekt för skogsutveckling

Ska skogen ge maximal avkastning eller främja friluftsliv och rekreation? Under året initierades ett projekt där SLU Skogforsk, Umeå kommun, Norra AB och Vakin tillsammans ska undersöka hur Umevas skog kan utvecklas långsiktigt utifrån olika scenarier.

Syftet är att få ett bra underlag för att kunna fatta strategiska beslut om hur skogen kan och ska förvaltas i framtiden. En student ska genomföra ett examensarbete på ämnet med analyser av vår skogsmark.

Svinnsmart tävling för mellanstadiet

En tredjedel av all mat som produceras i världen äts inte upp och var femte matkasse vi bär hem från affären slängs bort. Det är ett enormt slöseri med både resurser och pengar. För att uppmärksamma skolungdomar på slöseriet, utlyste Vakin tävlingen "All in mot matsvinn". I tävlingen, som riktade sig till elever i årskurs fyra och fem i Umeå, Vindeln och Nordmalings kommuner, uppmanades deltagarna att skicka in sina bästa svinnsmarra tips och recept. Totalt fick vi in 165 bidrag från åtta klasser. Prisutdelningen skedde i samband med Umeå Smakfestival i september och vinnarklassen fick laga mat från sina egna vinnarrecept tillsammans med elever från Restaurang- och livsmedelsprogrammet på Maja Beskowgymnasiet i Umeå.

Stopp i fokus på Världstolettdagen

Under Världstolettdagen i november informerade vi om vad man får och inte får spola ner i toaletten. Varje år rycker personal från Vakin ut, oavsett tid på dygnet, på mer än 300 avloppsstopp. Ett enda stopp kostar i snitt 10 000 kronor att åtgärda. Dyrt, men lösningen är enkel – kasta skräp i sopkorgen och spola endast ner kiss, bajs och toapapper i toaletten.

Mål 4

Kompetenta och kundorienterade medarbetare

Vad innebär målet?

Vi vill vara en attraktiv arbetsgivare där våra medarbetare får utvecklas och må bra i en säker arbetsmiljö, samtidigt som vi alltid utgår från vårt uppdrag med kunderna i fokus.

Medarbetarna är Vakins viktigaste resurs. För att säkerställa vår kompetensförsörjning ska vi ha de utbildningar och nätverk som krävs för vår verksamhet. Vi ska också sprida kompetens och inspirera andra till ett hållbart beteende.

Målvärden och utfall 2023

Vi arbetar ständigt för att höja servicegraden och öka tillgängligheten för våra tjänster. För att veta om vi är på rätt väg, mäter vi kundernas nöjdhet och tar fram handlingsplaner för områden vi behöver förbättra. Vi mår också om medarbetarna genom exempelvis arbetsmiljöinsatser och olika friskvårdsinitiativ.

Vi är en attraktiv arbetsgivare med kompetenta, delaktiga och engagerade medarbetare som mår bra

Kompetensutveckling

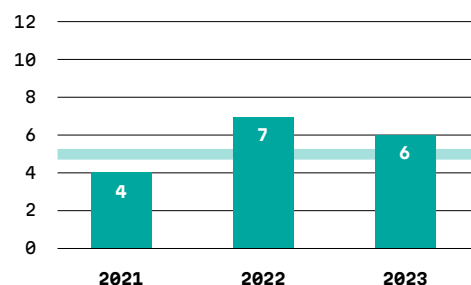
Mål: 5 dagar/anställd/år

Målet är att öka vår kompetensutveckling. I målet ingår kurser, studiebesök, konferenser och övriga träffar.

Utfall: 6 dagar/anställd/år

Målet uppfylldes. Vi deltar i många olika utbildningar på Vakin och förhoppningsvis är många dagars deltagande även ett mått på att vår samlade kompetens höjs år från år. 2023 hamnade vi högre än utsatt mål och för 2024 siktar vi ännu högre.

Antal dagar med kompetensutveckling

Friskvård

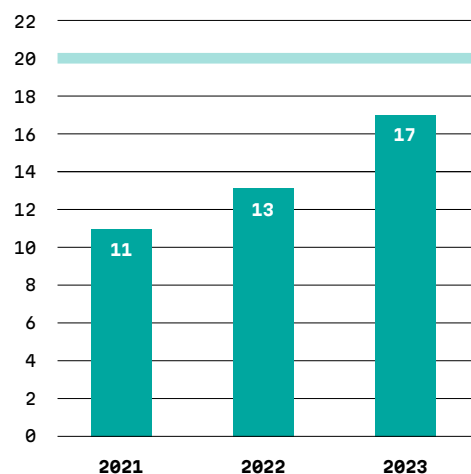
Mål: 20 h/anställd/år

Målet är att medarbetarna ska nyttja möjligheterna till friskvård. Vi erbjuder friskvårdsbidrag, friskvårdstimme, årlig friskvårdsdag och aktiviteter via hälsocoach.

Utfall: 17 h/anställd/år

Målet uppfylldes inte. För 2022 hade vi ett mål på 12 friskvårdstimmar/person, ett mål vi nådde och därför ville utmana 2023. Vi nådde inte riktigt hela vägen fram till det nya målet på 20 friskvårdstimmar/person, men vi är en god bit på vägen med nära 18 friskvårdstimmar/person. Därför behåller vi målet 20 friskvårdstimmar/person under 2024.

Antal friskvårdstimmar per anställd

Sjukfrånvaro

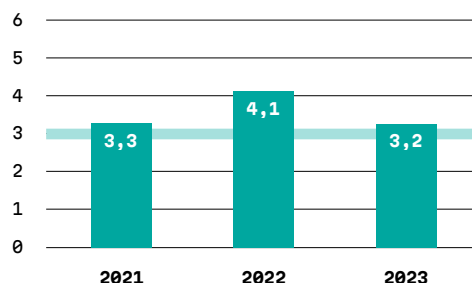
Mål: < 3 %

Målet är att minska sjukfrånvaron som mäts i förhållande till arbetad tid.

Utfall: 3,2 %

För 2023 blev sjukfrånvaron 3,2%. Bättre än 2022! Men vi hade några långa sjukfall under året samt en högre kort sjukfrånvaro under hösten '23 med anledning av förkylningar eller influensa.

Sjukfrånvaro (%)

Nöjd medarbetarindex

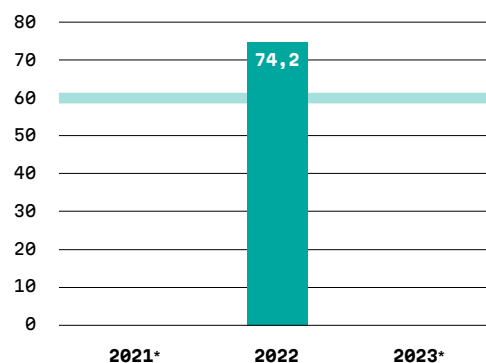
Mål: > 60

Vi mäter medarbetares nöjdhet över att arbeta på Vakin via Svenskt Kvalitetsindex. Resultaten redovisas i poäng, inte procent, för hela Vakin.

Utfall: 74,2

Ingen medarbetarundersökning har genomförts under året. Under 2023 har vi upphandlat ett nytt system för medarbetarundersökningar, vilket kommer att ge oss möjlighet att genomföra fler undersökningar under åren.

NMI-poäng

* Mätvärde för året saknas.

Nollvision olyckor

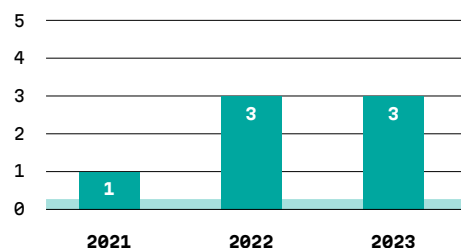
Mål: 0 st/år

Målet är att inte ha några olyckor med sjukfrånvaro genom att bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete.

Utfall: 3 st/år

Målet uppfylls inte då vi har haft tre olyckor med sjukfrånvaro under året.

Arbetsplatsolyckor som leder till sjukfrånvaro (st)

Målvärden och utfall 2023

Vi utvecklar kundanpassade tjänster som underlättar för våra kunders miljöarbete

Noll trakasserier och kränkningar

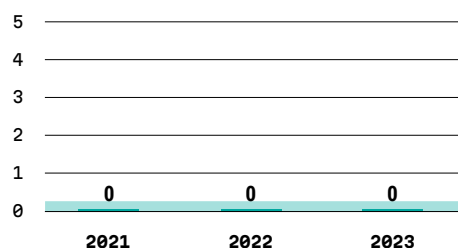
Mål: 0 st/år

Målet är att Vakin ska vara en arbetsplats fri från trakasserier och kränkningar.

Utfall: 0 st/år

Målet uppfylls. Inga anmälningar om trakasserier och kränkningar har inkommit under året.

Antal trakasserier och kränkningar (st)

Vi utvecklar kundanpassade tjänster som underlättar för våra kunders miljöarbete

Nöjd kundindex

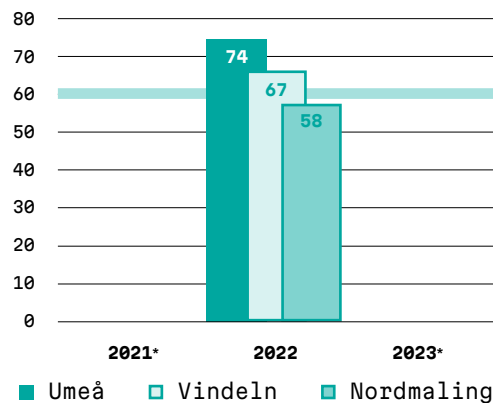
Mål: > 72 Umeå, 57 Vindeln

Vi vill öka våra kunders nöjdhet. Ett sätt att mäta är att genomföra en NKI-undersökning, vilket gjordes 2020 och 2022. För att få en djupare förståelse för kundernas synpunkter har andra typer av undersökningar (djupintervjuer) gjorts 2019 och 2021.

Utfall: *

Under 2023 har ingen kundundersökning genomförts.

NKI-betyg

* Mätvärde för året saknas.

1, 2, 3 – bättre service på ÅVC

Med söndagsöppet och självservice förbättrar vi tillgängligheten för kunderna, jämnar vi ut trafikflöden över flera dagar samt minskar stress och trängsel. Genom att ta emot fler sorters material, ökar vi dessutom både miljönytta och kundservice.

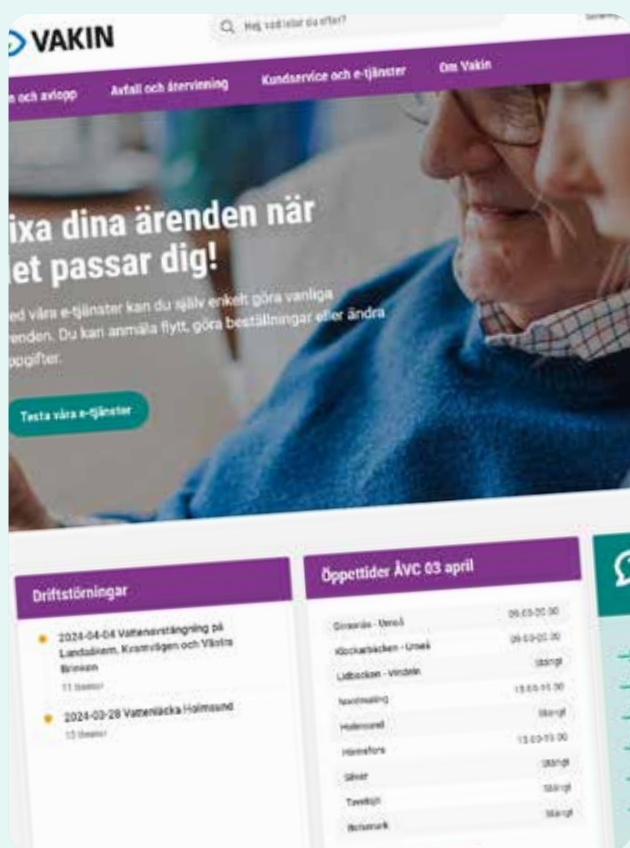
1. Ökade öppettider. Ett av de vanligaste önskemålen i kundundersökningen är ökade helgöppettider och ökad tillgänglighet till ÅVC. Under året har vi infört söndagsöppet på Gimonäs och Klockarbäcken i Umeå och förlängt lördagens öppettider.

2. Mer självservice. Självservice, ÅVC Plus, i Hörnefors har varit en lyckad satsning. Därför planerar vi att också införa ÅVC Plus i Holmsund, Sävar, Nordmaling och Vindeln. Först ut är Holmsund som öppnar i början av 2024.

3. Fler sorters material. Nytt för 2023 är också att Gimonäs och Klockarbäckens ÅVC tar emot fler olika typer av material. Kunderna kan nu sortera ut och lämna hårdplast, gips och planglas. Det här gör att mer material kan återvinnas och få ett längre liv. Gips kan till exempel användas som råvara i nya gipsskivor, hårdplatt kan bli ny plastråvara och planglas kan användas för att tillverka fönster. Förutom att det blir enklare för kunderna, blir också miljövinster stora där exempelvis återvunnet fönsterglas kan ge en koldioxidbesparing på över 50 procent jämfört med fönster av ny råvara.

Kompetenslyft inom el och automation

Det råder brist på el- och automationstekniker i hela Sverige, något också Vakin märkt av. För att råda bot på det har vi sökt medel från Omställningsfonden. Under året beviljades vi 1,6 miljoner för att genom kompetensutveckling och -växling möta kompetensbehoven. Den aktiva arbetsgruppen, som bidrog med värdefulla insikter, var en viktig framgångsfaktor för att beviljas medel.

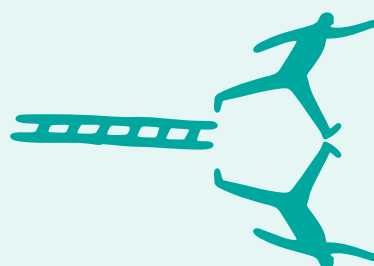
Vakin.se får guld för tillgänglighet

Funka, ett företag inriktat på digital tillgänglighet, har testat tillgängligheten på 1 784 webbplatser i den så kallade Inkluderingsbarometern. Syftet är att ge en enhetlig bild av hur den digitala tillgängligheten prioriteras inom offentlig sektor, samt att skynda på den digitala inkluderingen i samhället. Årets rapport visar att endast 309 webbplatser klarade de utvalda testerna. En av webbplatserna som klarade sig riktigt bra var vakin.se, där Vakin fick det högsta omdömet guld tack vare vårt arbete med att förbättra tydlighet och struktur samt förenkla språket.

Nästan 50 000 kundkontakter

Kundkontakt är viktigt för oss och vi utvecklar ständigt de olika kanalerna. Årligen hanterar vår kundservice omkring 3 800 kontakter via e-tjänst, 6 500 via e-post och 13 100 telefonsamtal. Totalt registreras 26 000 ärenden i vårt ärendehanteringssystem. Till 2028 är målet att de digitala kanalerna ska vara primär kontaktväg och telefon sekundär.

Satsning på ledarskap

Med start 2022 har vi genomfört en strukturerad chefs- och ledarutveckling på olika teman. Under det gångna året fokuserade vi på det egna ledarskapet kopplat till grupp och individ. Gruppen utbildades av en organisationspsykolog under tre terminer, vilket bland annat resulterade i att deltagarna själva tog fram chefs- och ledarkriterier för Vakin kopplade mot faktiska beteenden de vill visa. Vi hann även med en diskrimineringsutbildning samt en utbildning från Medlingscentrum om när samarbeten inte fungerar. Båda dessa utbildningar kopplade vi till de ledarkriterier som tagits fram.

Nyckeltal och GRI-index

På följande sidor redovisas de upplysningar inom ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet som vi har bedömt relevanta utifrån våra prioriterade globala mål och väsentliga frågor. Avslutningsvis redovisas GRI-index som utgår från gällande standarder.

Nyckeltal miljömässig hållbarhet

Insamlat material per vikt eller volym (GRI 301-1)

Materialslag (ton/år)	Umeå			Vindeln			Nordmaling		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Hushållsavfall, energiutvinning	17 890	17 739	17 377	778	783	708	705	707	704
Hushållsavfall, deponering	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Matavfall, biologisk behandling	4 991	4 720	4 372	229	211	188	214	209	198
Material till återbruk	344	383	435	10	6	9	-	-	-
Textil till återbruk	246	217	131	-	-	-	-	-	-
Grovavfall, materialåtervinning	2 315	1 980	1 709	212	180	151	246	90	174
Grovavfall, energiutvinning	10 276	9 192	8 813	773	774	605	571	892	983
Grovavfall, konstruktionsmaterial till anläggningsändamål	2 513	1 876	1 788	114	86	113	202	9	80
Grovavfall, deponering	633	562	494	57	37	40	47	41	62
Trädgårdsavfall, biologisk behandling	3 684	2 786	2 763	176	116	141	563	209	146
Trädgårdsavfall, energiutvinning	2 541	1 810	1 834	88	104	73	-	140	140
Farligt avfall	1 097	820	841	61	49	49	96	94	87
Elavfall inkl batterier	1 743	1 504	1 479	106	93	95	43	54	113
Slam och latrin	8 258	9 802	9 709	-	1 429	1 089	2 062	1 513	1 456
Fettavskiljarslam	1 574	1 465	1 502	-	-	-	-	-	-
Insamlat material (kg/person)									
Restavfall	134	131	127	134	136	123	96	97	97
Grovavfall	164	135	125	245	226	196	221	190	219
Matavfall	37	35	32	39	37	33	29	29	27
Farligt avfall och elavfall	23	17	17	30	25	25	19	20	28
Förpackningar	80	69	63	58	65	53,5	65	62	62
- Varav glasförpackningar	20	22	21	20	32	21	22	22	22
- Varav pappersförpackningar	28	24	22	16	16	18	20	20	23
- Varav plastförpackningar	10	10	10	8	8	8	9	10	8
- Varav metallförpackningar	2	2	2	2	2	1	2	2	2
- Varav returpapper	20	11	8,5	12	7,5	5,5	12	8	7
Totalt	438	387	364	506	506	431	430	398	433
Återvinning, återbruk, matavfallsinsamling									
Mängd material till återbruk (kg/person)	2,60	2,80	3,10	1,72	1,04	1,60	-	-	-
Mängd textil till återbruk (kg/person)	1,80	1,60	1,00	-	-	-	-	-	-
Andel materialåtervinning för avfall som tas emot på ÅVC och återbruk (%)	22	19	18	21	19	18	16	9	13
Andel matavfall till biologisk behandling av uppskattad uppkommen mängd (%)	41	43	44	43	41	57	32	32	62

Energianvändning inom organisationen, MWh (GRI 302-1)

Bränsleanvändning icke förnybara källor	2021	2022	2023
Bensin	111	162	248
Diesel	883	738	520
Bränsleanvändning förnybara källor			
Vätgas	-	3	-
HVO	1	3	111
Energianvändning per energislag			
Total elanvändning	20 051	19 047	19 406
Total värmeanvändning	6 372	6 624	8 290
Såld el			
Total såld el	42	184	274
Total energianvändning			
Energianvändning dricksvatten	9 264	8 569	8 554
Energianvändning avloppsrening	16 822	16 392	18 343
Energianvändning avfall och återvinning	794	759	504
Energianvändning lokaler samt övrigt	542	857	296
Summa energianvändning	27 423	26 578	27 696

Energiintensitet (GRI 302-3)

Producerat dricksvatten och renat avloppsvatten (m ³)	2021	2022	2023
Total mängd producerat dricksvatten	10 480 702	10 170 585	9 977 864
Total mängd renat avloppsvatten	17 027 772	13 435 885	14 954 569
Energiintensitet (kWh/m ³)			
Energianvändning per renat m ³ dricksvatten	0,88	0,84	0,86
Energianvändning per renat m ³ avloppsvatten	0,99	1,22	1,23

BILAGA

Direkta och indirekta utsläpp av växthusgaser, ton CO2e (GRI 305-1, 305-2, 305-3)

Växthusgaser som inkluderas är koldioxid, metan och lustgas. Inga andra växthusgaser är aktuella från verksamheten. Koldioxidkvivalenter eller CO2e är ett sammanvägt mått på utsläpp av

växthusgaser som tar hänsyn till att olika växthusgaser bidrar olika mycket till växthuseffekten och global uppvärmning.

	2021	2022	2023
Scope 1:	2 723	2 366	3 038
Rötgas	1	1	457
- Fackling	1	1	454
- Produktion av värme och el	0	0	3
Egna fordon och transporter	260	235	155
- Avfall och återvinning	62	57	22
- VA	192	173	126
- Vakin gemensamt	6	5	7
Avloppsrening	2 462	2 130	2 426
- Dieselförbrukning	0	0	0
- Direkta utsläpp	2 462	2 130	2 426
Läckage av köldmedia	0	0	0
Scope 2:	1 767	1 682	1 771
El	1 396	1 326	1 351
- Avloppsrening	708	662	706
- Vattenrening	619	573	595
- ÅVC	33	32	29
- Lokaler och övrigt	36	58	21
Fjärrvärme	371	356	420
- Avloppsrening	366	351	416
- ÅVC	5	5	5
Scope 3:	7 758	5 489	4 020
3.1 Inköpta varor och tjänster	1 475	1 496	973
- Soptunnor	45	42	33
- Matavfallspåsar	159	206	43
- Kemikalier	1 271	1 248	732
- Kontorsinköp	-	-	164
3.2 Kapitalvaror	4 115	811	341
- Rör och ledningar	4 115	811	341
3.3 Energi- och bränslerelaterade aktiviteter	494	470	495
- El	419	398	413
- Fjärrvärme	36	35	39
- Transporter	39	37	43
3.4 Uppströms transporter	687	956	479
- VA	212	447	132
- Avfall och återvinning	475	509	347
3.5 Avfallshantering	971	1 711	1 794
- ÅVC avfall	-	-	456
- Eget avfall	-	-	0,13
- Utsläpp vid användning av behandlat slam (deponitäckning, kompost)	971	1 711	1 338
3.6 Tjänsteresor	16	45	23
Total ton CO2e	12 248	9 536	8 905

Nyckeltal social hållbarhet

Organisatoriskt är Vakin indelad i avdelningarna Vatten och Avfall, Avfall Återvinning samt stab/stödavdelningarna Hållbarhet, HR, Ekonomi samt Kund och kommunikation.

Avser antal anställda per den 31 dec 2023

Personalstyrka per år och avdelning*	2021	2022	2023
Vatten och avlopp	105	104	100
Avfall Återvinning	27	29	26
Övrigt (stab/stöd)	42	44	47
Totalt	174	177	173

*Tillsvidareanställda heltidspersoner.

Personalstyrka per kön, kommun och anställningsform*	Umeå		Vindeln		Nordmaling		Summa
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	
Tillsvidareanställda	50	114	1	4	0	8	177
- Varav heltidsanställda	47	110	1	4	0	8	169
- Varav deltidsanställda	3	4	0	0	0	0	7
Tidsbegränsat anställda (visstidsanställda)	3	0	0	0	0	0	3

*Tidmanställda ej aktuellt.

Anställda som omfattas av kollektivavtal (GRI 2-30)	2021	2022	2023
Andel med kollektivavtal (%)	100	100	100

Nyanställda och personalomsättning (GRI 401-1)

Antal tillsvidareanställda som börjat eller slutat*	< 30 år	30–50 år	> 50 år
Nyanställda	8	11	3
- Varav kvinnor	4	3	1
- Varav män	4	8	2
Avgångar	0	10	5
- Varav kvinnor	0	4	3
- Varav män	0	6	2

Antal tillsvidareanställda som börjat eller slutat	2021	2022	2023
Börjat (%)	15,2	6,8	12,2
Slutat (%)	6,2	9,6	8,3

Rekrytering och löner	2021				2022				2023			
	Kvinnor		Män		Kvinnor		Män		Kvinnor		Män	
Jämställda löner (medel-lön för anställda), kr	37 282		36 435		37 889		38 620		40 591		39 494	
Sökande till tjänster	325 st	47 %	369 st	53 %	144 st	37 %	241 st	63 %	375 st	49 %	395 st	51 %
Mycket kvalificerade	214 st	48 %	231 st	52 %	84 st	38 %	138 st	62 %	127 st	43 %	165 st	57 %
Kallade till intervju	55 st	48 %	59 st	52 %	33 st	39 %	52 st	61 %	57 st	46 %	68 st	54 %

BILAGA

Sjukfrånvaro och friskvård	Mål	2021	2022	2023
Sjukfrånvaro (kort) ¹⁾	< 1,5 %	1,69 %	2,63 %	2,08 %
Sjukfrånvaro (lång) ¹⁾	< 1,5 %	1,57 %	1,47 %	1,12 %
Frisknärvaro ²⁾	> 60 %	80 %	56,2 %	70 %
Nyttjande av friskvårdsbidrag	> 80 %	72 %	72 %	71 %
Rehabiliteringskostnader ³⁾	≤ 10 %	19 %	0 %	0 %
Kompetensutveckling ⁴⁾ dagar per anställd	10	4	6,9	5,7
Tidsåtgång vid rekrytering ⁵⁾ dagar	25	19	21	17

¹⁾ Andel sjukfrånvaro i förhållande till totalt arbetat tid. Kort sjukfrånvaro max 14 dagar, lång sjukfrånvaro mer än 14 dagar.

²⁾ Andel medarbetare med högst 5 dagars sjukfrånvaro på ett år.

³⁾ Andel av totala kostnader för företagshälsövård.

⁴⁾ Utbildningar, konferenser, studiebesök.

⁵⁾ Från sista ansökningsdag till påskrivet anställningskontrakt.

Arbetsrelaterade skador (GRI 403-2)

Inrapporterat i system	2021	2022	2023
Antal rapporterade riskobservationer	56	40	104
Antal rapporterade tillbud (st)	28	21	38
Antal rapporterade olycksfall (st)	25	14	22
Summa	109	75	164

Under 2023 har en grov riskkartläggning genomförts av hela organisationen, vilket ger oss en tydlig inriktning att jobba med fördjupade riskbedömningar under 2023.

Vi har genomfört insatser med att förbättra arbetsmiljöplanen vid schaktning.

Under året har stort fokus lagts på att beskriva våra arbetsmiljöprocesser i en processkarta samt att förfina processen för riskbedömningar. Vi har också utvecklat mallar och rutiner för att kunna genomföra lokala och fördjupade riskbedömningar, vi har också arbetat med att sätta upp ett digitalt stöd för att kunna arbeta med och visa riskbedömningar för berörda medarbetare.

Skyddsronder har genomförts under året i enlighet med de nya rutinerna. I slutet av 2023 bestämdes också att fokus för 2024 inom arbetsmiljöområdet ska vara skyltning, arbetskläder och kemikaliehantering.

Under 2023 med fortsättning under 2024 så arbetar vi med att utveckla arbetssätt för att utbilda och informera externa entreprenörer vilka regler och krav vi ställer inom arbetsmiljö, miljö, säkerhet och hygien på Vakin.

Externa initiativ som organisationen stödjer (GRI 2-28)

Vakin deltar i många nätverk samt utvecklings- och samarbetsprojekt för frågor som rör vår bransch. Några exempel är medlemskap i Avfall Sverige, Svenskt Vatten, Nätverk för hållbart byggande och förvaltning, RE:Source, Dag & Nät, SSTT (Scandinavian Society for Trenchless Technology), SEIIA (Swedish Industrial Interoperability Association). Vi stödjer också Wateraid och ISWA (International Solid Waste Association).

Nyckeltal ekonomisk hållbarhet

Ekonomisk stabilitet och utveckling av betydande infrastrukturinvesteringar (GRI 203-1)

Vakin (559028-8899), Umeva (556492-0287), Vinva (559026-4718), Nordva (559271-6939)

	2021				2022				2023			
	Vakin	Umeva	Vinva	Nordva	Vakin	Umeva	Vinva	Nordva	Vakin	Umeva	Vinva	Nordva
Nettoomsättning (Mkr)	175,6	400,4	19,9	21,9	181,6	420,8	22,3	23,6	198,8	465,0	21,9	28,4
Rörelseresultat (Mkr)	0,3	21,9	1,3	-1,7	0,3	17,5	1,0	-0,8	0,6	34,3	0,2	1,0
Resultat efter finansiella poster (Mkr)	0,1	-4,8	0,9	-1,8	0,1	-8,0	0,7	-1,0	0,2	-0,1	0,0	0,8
Balansomslutning (Mkr)	46,6	1 823,3	65,9	39,5	34,5	1 895,2	65,5	53,4	63,5	2 144,0	79,4	64,0
Anläggnings-tillgångar (Mkr)	17,7	1 714,8	49,2	14,5	13,0	1 789,8	53,6	35,8	13,9	2 034,9	60,6	44,5
Soliditet (%)	9	4	4	5	12	3	4	7	6	3	4	6
Utfall av investeringar (Mkr)	6,3	168,6	3,9	14,6	-1,0	154,2	6,6	21,9	4,4	286,8	9,1	12,4

Nettoomsättning per år och avdelning	2021			2022			2023		
	Umeva Vakin	Vinva	Nordva	Umeva Vakin	Vinva	Nordva	Umeva Vakin	Vinva	Nordva
Nettoomsättning VA (Mkr)	303,7	13,6	14,1	317,4	14,2	14,4	337,2	13,2	17,7
Nettoomsättning Avfall (Mkr)	113,3	6,6	8,1	122,1	8,5	9,8	148,6	8,9	11,1

Antal fall av misstänkt korruption	2022	2023
	0 st	0 st

GRI-index

Hållbarhetsrapporten är inspirerad av Global Reporting Initiative, standards GRI 1 och GRI 2, 2021. I tabellerna nedan framgår vilken information och var i rapporten respektive information finns. Data för rapporteringen gäller vid utgången av 2023 om inte annat anges.

Rapporteringen avser perioden 1 januari 2023–31 december 2023, vilket är samma period som den finansiella årsredovisningen för

Umevakoncernen. Umevas styrelse har godkänt hållbarhetsrapporten som publiceras våren 2024 på www.vakin.se.

Hållbarhetsredovisningen har inte genomgått någon tredjepartsgranskning.

Upplysning	Sid	Kommentar
GRI 1: Grundläggande krav och principer		
Uttalande	-	Umeva-koncernen har rapporterat information med hänvisning till GRI Standards för perioden 1 januari 2021–31 december 2021
Standard	-	GRI 1: Foundation 2021

Upplysning	Sid
GRI 2: Generella upplysningar	
2-1 Om organisationen	2, 8, 9
2-2 Enheter som ingår i rapporteringen	2, 8, 9
2-3 Redovisningsperiod, frekvens, kontaktperson	2, 53
2-4 Förändringar av information	53
2-5 Extern granskning	53
2-6 Aktiviteter, värdekedja och affärsrelationer	4, 5, 8, 9, 12, 13
2-7 Anställda	5, 50, 51
2-9 Styrningsstruktur och sammanställning	8, 9, 14–16
2-14 Styrelsens roll vid hållbarhetsrapportering	53
2-22 Uttalande från vd	6, 7
2-23 Policy åtaganden	14–16
2-24 Policy förankring	14–16
2-25 Process för att ta hand om avvikelser	15

BILAGA

Uppllysning		Sid
GRI 2: Generella upplysningar		
2-26	Råd och stöd	15, 52
2-27	Efterlevnad av lagar och andra krav	15
2-28	Medlemskap i organisationer	52
2-29	Förhållande till intressenter	17, 20–47
2-30	Kollektivavtal	51
GRI 3: Väsentliga frågor		
3-1	Process för väsentliga frågor	17–19
3-2	Lista över väsentliga frågor	18, 19, 54
3-3	Hantering av väsentliga frågor	14–16, 18–47
GRI 201: Ekonomiskt resultat		
203-1	Infrastrukturinvesteringar	52
GRI 301: Material		
301-1	Insamlat material per vikt eller volym	48
GRI 302: Energi		
302-1	Energianvändning inom organisationen	49
302-3	Energiintensitet	49
GRI 305: Utsläpp		
305-1	Direkta utsläpp av växthusgaser (scope 1)	32, 33, 50
305-2	Indirekta utsläpp av växthusgaser (scope 2)	32, 33, 50
305-3	Övriga indirekta utsläpp av växthusgaser (scope 3)	32, 33, 50
305-5	Minskning av växthusgaser	32, 33, 50
GRI 401: Anställning		
401-1	Nyanställda och personalomsättning	51
GRI 403: Hälsa och säkerhet		
403-2	Arbetsrelaterade skador, sjukdom och olyckor	52

”

Vi har under året kommit i mål med vår egen klimatfärdplan, en viktig pusselbit för att kunna bidra till Umeå kommuns mål att minska utsläppen med 85 procent till 2040. Vårt eget mål är att bli 100 procent klimatneutrala till 2040.”

Robert Hansson, vd Vakin

Vakin
Box 4038
904 02 Umeå

BESÖKSADRESS HUVUDKONTOR
Övägen 37, Umeå

KONTAKT
kundservice@vakin.se
090-16 19 00
vakin.se

Tillsammans bygger vi det hållbara samhället.